

**T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK**

**BELİREN YETİŞKİNLİK DÖNEMİNDE ÇOCUKLUK ÇAĞI RUHSAL
TRAVMALARI DUYGU DÜZENLEME GÜÇLÜKLERİ VE FLÖRT
ŞİDDETİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

SADIG NAMAZOV

Danışman

Doç. Dr. HATİCE EPLİ

SAMSUN
2025

TEZ KABUL VE ONAYI

Sadıg NAMAZOV tarafından, Doç Dr. Hatice EPLİ danışmanlığında hazırlanan “BELİREN YETİŞKİNLİK DÖNEMİNDE ÇOCUKLUK ÇAĞI RUHSAL TRAVMALARI DUYGU DÜZENLEME GÜÇLÜKLERİ VE FLÖRT ŞİDDETİNİN İNCELENMESİ ” başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından 7.7.2025 tarihinde yapılan sınav sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

	Unvanı Adı Soyadı Üniversitesi Ana Bilim/Ana Sanat Dalı	Sonuç
Başkan	Doç.Dr. Meryem VURAL BATIK Ondokuz Mayıs Üniversitesi Zihin Engelliler Eğitimi Ana Bilim Dalı	☒ Kabul ☐ Ret
Üye	Doç. Dr. Hatice EPLİ Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı	☒ Kabul ☐ Ret
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Fatih ORDU Samsun Üniversitesi Klinik Psikoloji Ana Bilim Dalı	☒ Kabul ☐ Ret

Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen ve yukarıda adları yazılı jüri üyeleri tarafından uygun görülmüştür.

Prof. Dr. Faik Ahmet SESLİ
Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Hazırladığım Yüksek Lisans tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin Kaynaklar'da gösterilenlerden oluştuğunu, her unsurun enstitü yazım kılavuzuna uygun yazıldığını ve TÜBİTAK Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Yönetmeliği'nin 3. bölüm 9. maddesinde belirtilen durumlara aykırı davranılmadığını taahhüt ve beyan ederim.

Etik Kurul Gerekli mi ?

Evet ☒ (Gerekli ise ekler kısmına ekleyiniz)

Hayır ☐

07/07/2025
Sadıg NAMAZOV

TEZ ÇALIŞMASI ÖZGÜNLÜK RAPORU BEYANI

Tez Başlığı : BELİREN YETİŞKİNLİK DÖNEMİNDE ÇOCUKLUK ÇAĞI RUHSAL TRAVMALARI DUYGU DÜZENLEME GÜÇLÜKLERİ VE FLÖRT ŞİDDETİNİN İNCELENMESİ

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışması için şahsım tarafından 07.07.2025 tarihinde intihal tespit programından alınmış olan özgünlük raporu sonucunda;

Benzerlik oranı : % 15

Tek kaynak oranı : % 2 çıkmıştır.

07/07 /2025
Doç. Dr. Hatice EPLİ

ÖZET

BELİREN YETİŞKİNLİK DÖNEMİNDE ÇOCUKLUK ÇAĞI RUHSAL TRAVMALARI DUYGU DÜZENLEME GÜÇLÜKLERİ VE FLÖRT ŞİDDETİNİN İNCELENMESİ

Sadıg NAMAZOV
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK
Yüksek Lisans, Temmuz/2025
Danışman: Doç. Dr. Hatice EPLİ

Bu araştırmanın amacı, beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerde çocukluk çağı ruhsal travmaları, duygu düzenleme güçlükleri ve flört şiddeti arasındaki ilişkileri incelemektir. Çocukluk döneminde maruz kalınan fiziksel, cinsel ve duygusal istismar ile ihmal, bireyin duygusal gelişiminde kalıcı ve derin etkiler bırakabilmekte; bu etkiler özellikle romantik ilişkilerde önemli sorunlara zemin hazırlamaktadır. Duygu düzenleme becerileri ise bireyin stresli, kaygılı ve yoğun duygusal durumlarla başa çıkabilmesinde kritik bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda yapılan bu araştırma, çocukluk travmaları ve duygu düzenleme güçlüklerinin flört şiddeti üzerindeki yordayıcı etkisini ortaya koymayı hedeflemektedir. İlişkisel tarama modeli çerçevesinde yürütülen araştırmanın örneklemini, Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde öğrenim gören 18–25 yaş aralığındaki 473 öğrenci oluşturmuştur. Veriler, “Çocukluk Çağı Ruhsal Travmalar Ölçeği”, “Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği-Kısa Form” ve “Flört Şiddeti Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen veriler Pearson korelasyon, basit regresyon ve MANOVA analiz teknikleriyle değerlendirilmiştir. Analiz sonuçları, çocukluk çağı ruhsal travmaları ile flört şiddeti arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Aynı şekilde, duygu düzenleme güçlükleri de flört şiddetini anlamlı düzeyde yordayan bir değişken olarak belirlenmiştir. Cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklar bulunmuş; özellikle kadın katılımcıların duygu düzenleme güçlükleri ve flört şiddeti yaşantılarının erkek katılımcılara kıyasla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırma bulguları, bireyin çocuklukta yaşadığı travmatik deneyimlerin ve duygusal işlevselliğinin, yetişkinlikteki romantik ilişkilerde ortaya çıkan şiddet davranışlarıyla yakından ilişkili olduğunu göstermektedir. Elde edilen veriler, psikolojik danışmanlık hizmetlerinde geçmiş yaşantıların değerlendirilmesinin ve duygusal becerilerin desteklenmesinin gerekliliğine işaret etmektedir. Ayrıca, flört şiddetinin önlenmesine yönelik koruyucu ve önleyici psikoeğitsel programların geliştirilmesi, duygusal istismar ve ihmal gibi konular hakkında bilgilendirici çalışmalarla toplumsal farkındalığa yönelik çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Çocukluk çağı travmaları, Duygu düzenleme, Flört şiddeti, Beliren yetişkinlik

ABSTRACT

EXAMINATION OF EMOTIONAL REGULATION DIFFICULTIES AND DATING VIOLENCE IN ADULTHOOD ARISING FROM CHILDHOOD PSYCHOLOGICAL TRAUMA

Sadig NAMAZOV

Ondokuz Mayıs University

Institute of Graduate Studies

Department of Educational Sciences

Guidance and Psychological Counseling Programme

Master, July/2025

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Hatice EPLİ

The purpose of this study is to examine the relationships between childhood psychological trauma, emotion regulation difficulties, and dating violence in individuals in emerging adulthood. Physical, sexual, and emotional abuse and neglect experienced during childhood can have lasting and profound effects on an individual's emotional development; these effects can lay the groundwork for significant problems, particularly in romantic relationships. Emotional regulation skills play a critical role in an individual's ability to cope with stressful, anxious, and intense emotional states. In this context, this study aims to reveal the predictive effect of childhood trauma and emotional regulation difficulties on dating violence. The sample of the study, conducted within the framework of a correlational survey model, consisted of 473 students aged 18–25 studying at University of Ondokuz Mayıs. Data were collected using the Childhood Psychological Trauma Scale, the Emotion Regulation Difficulty Scale-Short Form, and the Dating Violence Scale. The data were evaluated using Pearson correlation, simple regression, and MANOVA analysis techniques. The analysis results show that there is a positive and significant relationship between childhood psychological trauma and dating violence. Similarly, emotion regulation difficulties were determined to be a variable that significantly predicts dating violence. Significant differences were found according to the gender variable; in particular, female participants were found to have higher levels of emotion regulation difficulties and dating violence experiences compared to male participants. The research findings indicate that traumatic experiences and emotional functioning in childhood are closely related to violent behavior in romantic relationships in adulthood. The data obtained indicate the necessity of evaluating past experiences and supporting emotional skills in psychological counseling services. In addition, it is recommended that protective and preventive psychoeducational programs be developed to prevent dating violence, and that studies be conducted to raise social awareness on issues such as emotional abuse and neglect.

Keywords: Childhood trauma, Emotion regulation, Dating violence, Emerging adulthood

ÖN SÖZ VE TEŞEKKÜR

Tez sürecim boyunca bana rehberlik eden, bilgisi, deneyimi ve insanlığıyla yoluma ışık tutan çok kıymetli danışman hocam Doç. Dr. Hatice Epli'ye en derin şükranlarımı sunuyorum. Bu süreçte, yaşadığı tüm zorluklara rağmen, akademik ve insani duruşundan ödün vermeden bana destek olmaya devam etmesi, bu çalışmayı benim için çok daha anlamlı ve özel kılmıştır. Birlikte yürüttüğümüz ortak makale çalışması da hem akademik gelişimime hem de bu süreçteki motivasyonuma büyük katkı sağlamıştır. Kendisinden öğrendiklerimi hayatım boyunca gururla taşıyacağım. Ayrıca tez sürecimde desteklerini esirgemeyen Doç. Dr. Meryem Vural Batık hocam ve tüm hocalarıma, teşekkür ederim. Bu süreçte her zaman yanımda olan aileme ve dostlarıma da gönülden teşekkür ederim.

Sadık NAMAZOV

İÇİNDEKİLER

TEZ KABUL VE ONAYI	i
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI	ii
TEZ ÇALIŞMASI ÖZGÜNLÜK RAPORU BEYANI	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR	v
İÇİNDEKİLER	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR	vii
ŞEKİLLER DİZİNİ	viii
TABLolar DİZİNİ	ix
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi	4
1.3. Alt Problemler	4
1.4. Denenceler (Hipotezler).....	4
1.5. Araştırmanın Amacı	4
1.6. Araştırmanın Önemi	5
1.7. Sınırlılıklar	6
1.8. Tanımlar.....	6
2. KURAMSAL ÇERÇEVE	7
2.1. Travma.....	7
2.1.1. Travma Tanım ve Tarihçesi	7
2.1.2. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları ve Tanımı	8
2.2. İstismar	9
2.2.1. Fiziksel İstismar.....	10
2.2.2. Cinsel İstismar	10
2.2.3. Duygusal İstismar	11
2.3. İhmal.....	11
2.3.1. Fiziksel İhmal	12
2.3.2. Duygusal İhmal	13
2.3.3. Cinsel İhmal	13
2.4. Flört Şiddeti	14
2.4.1. Flört.....	14
2.4.2. Flört Şiddetinin Tanımlanması	14
2.4.3. Flört Şiddetinin Görülme Sıklığı	16
2.5. Duygu ve Duygu Düzenleme Güçlükleri.....	17
2.5.1. Duygunun Tanımı	17
2.5.2. Duygu Düzenleme Güçlükleri	18
2.6. İlgili Literatür	19
2.6.1. Travma ile İlgili Türkiye’de ve Yurtdışında Yapılan Araştırmalar	19
2.6.2. Flört Şiddeti ile İlgili Türkiye’de ve Yurtdışında Yapılan Araştırmalar	20
2.6.3. Duygu Düzenleme Güçlüğü ile İlgili Türkiye’de ve Yurtdışında Yapılan Araştırmalar	22
3. YÖNTEM	25
3.1. Araştırmanın Modeli.....	25
3.2. Çalışma Grubu	25
3.3. Veri Toplama Araçları.....	26
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	26
3.3.2. Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği Kısa- Form (DDGÖ-16).....	26
3.3.3. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmalar Ölçeği	27
3.3.4. Flört Şiddeti Ölçeği.....	28
3.4. Verilerin Toplanması	28
3.5. Verilerin Analizi.....	29

4. BULGULAR.....	31
4.1. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları, Duygu Düzenleme Güçlükleri ve Flört Şiddeti Arasındaki İlişkiler	31
4.2. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmalarının Flört Şiddetini Yordayıcı Etkisi	31
4.3. Duygu Düzenleme Güçlüklerinin Flört Şiddetini Yordayıcı Etkisi.....	32
4.4. Cinsiyetin Etkisine İlişkin MANOVA Sonuçları	32
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	34
5.1. Tartışma	34
5.2. Sonuç	39
5.3. Öneriler	40
5.3.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler	40
5.3.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	40
KAYNAKLAR.....	41
EKLER.....	55

SİMGELER VE KISALTMALAR

CDC	: Centers for Disease Control and Prevention
ÇÇTÖ	: Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği
DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü
TDK	: Türk Dil Kurumu
TSSB	: Travma Sonrası Stres Bozukluğu

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 3.1. Çalışma grubunun özellikleri.....	26
Tablo 3.2. Normallik analizi sonuçları	29
Tablo 4.3. Beliren yetişkinlik döneminde çocukluk çağı ruhsal travmaları, duygu düzenleme güçlükleri ve flört şiddeti arasındaki ilişki	31
Tablo 4.4. Çocukluk çağı ruhsal travmalarının flört şiddeti üzerindeki yordayıcı etkisine ilişkin basit regresyon analizi sonuçları (Bağımlı değişken flört şiddeti)	31
Tablo 4.5. Duygu düzenleme güçlüklerinin flört şiddeti üzerindeki yordayıcı etkisine ilişkin basit regresyon analizi sonuçları	32
Tablo 4.6. MANOVA genel etki tablosu	32
Tablo 4.7. Cinsiyete göre bağımlı değişkenlerin ortalamaları ve MANOVA sonuçları	33

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, araştırma soruları, hipotezleri, araştırmanın amacı ve önemi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Toplumun sağlıklı işleyişi, o toplumda yaşayan bireylerin fiziksel, ruhsal, sosyal ve duygusal açıdan bütüncül bir iyilik haline sahip olmaları ile ilişkilidir. Bireyin sağlıklı gelişiminde çocukluk çağı kritik bir öneme sahiptir. Ancak Türkiye ve yurtdışında yapılan araştırmalar, çocukların en fazla korunmaya ve gözetilmeye ihtiyaç duydukları dönemde birincil veya ikincil bakım veren kişiler tarafından ya da yabancılar tarafından ihmal ve istismara maruz kalabildiklerini göstermektedir. Dolayısıyla bu tür olumsuz yaşantılar, bireylerin çocukluk döneminde travmatik deneyimler edinmelerine yol açmaktadır (TÜİK, 2020; World Health Organization [WHO], 2020).

Çocuk döneminde en sık rastlanılan travma türleri arasında fiziksel travmalar, ihmal ve istismar, kazalar, aile içi ve toplumsal şiddete tanıklık etmek yer almaktadır (Grillo vd., 2010). Travma, genel olarak ani ve beklenmedik bir biçimde ortaya çıkan, bireyde yoğun kaygı, korku ve çaresizlik yaratan olumsuz yaşantılardır. Travma sürecinde birey, kendisinin veya bir başkasının ciddi bir şekilde zarar görebileceğini ya da hayatını kaybedebileceğini düşünebilir. Bu durum, bireyde yoğun bir çaresizlik hissine yol açmakta ve bireyin kontrolünü tamamen kaybettiğine inanmasına neden olmaktadır. Bu nedenle travmatik olaylar, çocukların olağan gelişim süreçlerinin bir parçası değildir ve hangi koşulda olursa olsun ruh sağlığı üzerinde ciddi olumsuz etkiler yaratabilir (Lewis, 1999). Bununla birlikte travmatik yaşantıların birey üzerindeki etkisi, bireysel farklılıklara bağlı olarak değişkenlik gösterebilir. Dolayısıyla travmanın şiddeti ve süreci her bireyde aynı düzeyde etkili olmayabilir.

Çocukluk çağına ilişkin ihmal ve istismar araştırmalarına bakıldığında, genellikle fiziksel ve cinsel istismar boyutlarının ön plana çıktığı görülmektedir. Buna karşın ihmal ve istismarın duygusal boyutunun göz ardı edildiği, fiziksel ve cinsel istismara nispeten araştırmalarda daha sınırlı biçimde ele alınmıştır (Açıker, 2021). Ancak yapılan son araştırmalarda, duygusal ihmal ve istismarın diğer türlere oranla daha yaygın görülebileceğine işaret etmektedir (Wright, 2007, 2009).

Duygu düzenleme, erken dönem olumsuz yaşantılarının, psikopatolojiyle ilişkisini ortaya koyan önemli mekanizmalardan biridir (Sheppers, Suri ve Gross, 2015). Aynı zamanda, bireylerin duygularının farkında olması, duygularını açık ve uygun bir şekilde ifade edebilmesi, duygu durumlarına yönelik strateji ve hedef belirleyerek bu hedefler doğrultusunda duygularını kabul etmesi ve davranış geliştirebilme sürecini kapsayan çok boyutlu bir yapı olarak tanımlanmaktadır (Gratz ve Roemer, 2004). Endişe, öfke, üzüntü ve sevinç gibi olumlu ya da olumsuz duyguların yoğunluğu ve şiddetiyle başa etme ile verilen duygusal tepkilerin kontrol altına alınması süreçlerini de içerir (Kopp, 1989). Duygu düzenleme stratejilerini kullanma becerisi yaşamın erken dönemlerinde gelişir ve yapılan araştırmalar, erken yaşam dönemlerindeki ruhsal travmalara maruz kalmanın, çocuğun daha sonraki dönemlerde duygu düzenleme stratejilerini kullanma becerisi üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olabileceğini öne sürmektedirler (Alink, Cicchetti Kim, ve Rogosch, 2009; Burns, Jackson ve Harding, 2010). Bu durumun da romantik ilişkilerde şiddetle ilişkilendirilebileceğini ortaya koyan araştırmalar mevcuttur (Gratz, Paulson, Jakupack ve Tull, 2009; Harper, Austin, Cercone ve Arias, 2005). Duygu düzenleme, bebeklik döneminden itibaren gözlenebilen gelişimsel bir süreçtir. Örneğin, bebeklerin kendi parmağını emerek sakinleşmesi ya da çocukların karanlıktan geçerken kendi kendine korkularını yatıştırmaya çalışmaları bu sürece örnek olarak verilebilir (Greenberg, 2015). Öte yandan duygu düzenleme güçlüğü; bireyin duygularını uygun şekilde düzenlemekte zorlanması, bu duyguları yeterince ifade edememesi ve özellikle de olumsuz yaşantılar sonucunda aşırı duygusal tepkiler geliştirmesi durumunu ifade eder (Roth vd., 2014). Bu tür güçlükler, bireyin işlevselliğini, kişilerarası ilişkilerini ve çevresiyle olan etkileşimini olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Gross ve Muñoz, 1995). Tüm bu faktörler göz önüne alındığında duygu düzenleme güçlüğü'nün, ruh sağlığı alanında önemli bir araştırma konusu olduğu söylenebilir.

Araştırmalar, çocukluk çağı fiziksel, cinsel ve duygusal istismarını yetişkinlikte TSSB (Travma Sonrası Stres Bozukluğu) belirtileriyle ilişkilendiren çeşitli faktörleri vurgulamıştır; bunlar arasında yetişkin ilişkilerinde şiddete yeniden maruz kalma ve sosyal desteğin azalması yer alır. Duygu düzenleme zorlukları, TSSB belirtilerinin gelişip devam edebildiği mekanizmalar olarak giderek daha fazla dikkat çekmektedir (Arias, [Gratz ve Roemer, 2004](#) , [Tull vd., 2007](#)).

Duygusal düzenlemedeki zorluk, bir kişinin duygularını etkili bir şekilde yönetmede yaşadığı güçlükleri ifade eder. Bu durum, özellikle stresli ya da zorlayıcı yaşam olayları karşısında kişinin duygusal tepkilerini kontrol etmekte zorlanması, dürtüsel tepkiler verme eğilimi göstermesi ve duygusal dengeyi koruyamaması ile kendini gösterebilir (Hervás ve Vázquez, 2006). Bu durum zaman zaman flört ilişkilerinde saldırgan davranışlarla ilişkilendirilebilir. Flört, sosyal iletişim unsurlarını içeren ve tarafların birbirini tanıma sürecine dayalı ve ilişkinin devamına ya da sonlandırılmasına yönelik kararların alındığı bir ilişki biçimidir. Bu tür ilişkiler, taraflardan birinin veya her ikisinin isteği doğrultusunda sonlandırılabilir gibi; birlikte yaşama, nişanlılık ya da evlilik gibi kararlarla da resmi bir aşamaya da geçilebilir (Straus, 2004). Sugarman ve Hotelling (1989) flört şiddetini, bir partnerin diğerine yönelik fiziksel ya da psikolojik olarak acı verici, yaralayıcı, tehdit içeren söz, davranış ve mimikler sergiledi tüm eylemler olarak tanımlamaktadır. Şiddetin bir türü olan flört şiddeti tüm yaş gruplarında gözlemlenebilmekle birlikte özellikle genç bireyler arasında ortaya çıkmaktadır (Matud, 2007). Bu nedenle bu araştırmanın çalışma grubunun beliren yetişkinlik döneminden oluşması, flört şiddetinin bu yaş grubunda daha sık gözlemlenmesi açısından anlamlıdır. Flört şiddetinin, bireylerin düşük duygusal kontrol veya duygu düzenlemesi nedeniyle ortaya çıkması beklenebilir. Çünkü olumsuz duyguların söz konusu olduğu bir durumla karşı karşıya kaldığında, duygu düzenleme, bireyin yalnızca bu durumla başa çıkmasını değil, çoğu durumda başarılı bir şekilde çözmesini sağlayacak bir dizi strateji ve beceri kullanmasına yol açar (Aldao, Nolen-Hoeksema ve Schweizer, 2010). Yapılan araştırmalar bunu doğrular niteliktedir (Baird, 2015; Blinton vd., 2016; Iverson, McLaughlin, Adair, ve Monson, 2014; Lee, Rodriguez, Edwards ve Neal, 2020; Megawati, Anwar ve Masturah, 2019; Segrin, 2004). Tüm bu bilgiler ışığında çocukluk çağında olumsuz yaşantıları deneyimlemek, şiddetin kullanımını yerleşik hale getiren tutumlar geliştirerek hem failin hem de mağdurun yakın partner ilişkilerini etkilediği (Carr ve VanDeusen, 2002), ve duygularını düzenlemede ciddi eksiklikler göstermelerine (Katz, Stettler ve Gurtovenko, 2015) neden olabileceği görülmektedir. Dolayısıyla flört şiddetinin yaygın etkisinin altında yatan mekanizmaların belirlenmesi, romantik ilişkilerde ortaya çıkması muhtemel istismara yönelik müdahalelerin belirlenmesine katkıda bulunacaktır. Bu amaçla bu araştırmada aşağıdaki soruya yanıt aranmaktadır.

1.2. Problem Cümlesi

Beliren yetişkinlik döneminde çocukluk çağı ruhsal travmaları, duygu düzenleme güçlükleri ve flört şiddeti arasındaki ilişkiler nasıldır?

1.3. Alt Problemler

1. Beliren yetişkinlik döneminde çocukluk çağı ruhsal travmaları, duygu düzenleme güçlükleri ve flört şiddeti arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler var mıdır?
2. Flört şiddeti, çocukluk çağı ruhsal travmaları tarafından yordanmakta mıdır?
3. Flört şiddeti, duygu düzenleme güçlükleri tarafından yordanmakta mıdır?
4. Çocukluk çağı ruhsal travmaları, duygu düzenleme güçlükleri ve flört şiddeti arasındaki ilişkiler cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.4. Denenceler (Hipotezler)

1. Beliren yetişkinlik döneminde çocukluk çağı ruhsal travmaları, duygu düzenleme güçlükleri ve flört şiddeti arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler vardır.
2. Flört şiddeti, çocukluk çağı ruhsal travmaları tarafından anlamlı düzeyde yordanmaktadır.
3. Flört şiddeti, duygu düzenleme güçlükleri tarafından anlamlı düzeyde yordanmaktadır.
4. Beliren yetişkinlik döneminde çocukluk çağı ruhsal travmaları, duygu düzenleme güçlükleri ve flört şiddeti arasındaki ilişki cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

1.5. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, beliren yetişkinlik döneminde çocukluk çağı ruhsal travmaları, duygu düzenleme güçlükleri ve flört şiddeti arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Günümüzde travma kavramı farklı başlıklar altında incelenen ve alanyazınında sıkça araştırılan konular arasında yer almaktadır. Alan yazınında travma; toplumsal, bireysel, ruhsal, insan eliyle ya da doğal yollarla ortaya çıkan türleriyle sınıflandırılmaktadır. Bu bağlamda çocukluk dönemi travmaları, bireyin gelişimin olumsuz bir yönde etkileyen ve uzun vadede ruh sağlığında bozulmalara yol açabilen yaşantılarla ilişkilidir.

Çocukluk çağı travmaları bireyi fiziksel, duygusal ve cinsel düzeyde etkileyebilmektedir. Ayrıca travmaların bireyin psikolojik iyi oluş halini de olumsuz olarak etkilediği belirtilmektedir (Atak, 2011). Araştırmalar, çocukluk döneminde yaşanan travmatik deneyimlerin bireyler üzerinde uzun vadeli psikolojik etkiler yarattığını göstermektedir (Perry, 1994). Bu yaşanan etkiler zaman içerisinde olgunlaşma, yaş ilerlemesi ve farklı deneyimlerle azalabilse de tamamen ortadan kalktığı söylenemez (Aksoy, 2023; Dumlu ve Cimili, 2003). Uluslararası çalışmalarda, çocuklukta travmaya maruz kalmanın, ileriki yaşantılarda flört şiddeti uygulamak ya da bu tür şiddete maruz kalmak ile ilişkili olduğu ortaya konmuştur (Li vd., 2019; Salman, 2015). Benzer şekilde, çocukluk döneminde yaşanan ihmal ve istismar durumunun okulda ya da toplumda şiddete maruz kalmanın yanı sıra bireyin ilerleyen dönemlerde şiddet davranışına tekrar yönelmesi ya da tekrar mağdur olmasına neden olabileceği belirtilmektedir (Özdere ve Kürtül, 2018; Yıldırım ve Terzioğlu, 2018).

Duygu düzenleme, bireyin duygusal deneyimlerini gözlemleyebilmesi, bu deneyimleri değerlendirebilmesi ve buna uygun şekilde yönetebilmesi sürecidir (Garofalo vd., 2020). Alan yazını incelendiğinde, duygu düzenlemenin akademik işlevsellik, akran ilişkileri, ruh sağlığı ve genel sosyal ilişkiler gibi birçok alanda belirleyici bir değişken olduğu görülmektedir (Dollar ve Calkins, 2019). Bu doğrultuda yapılan bu çalışmada yer alan değişkenlerin duygu düzenleme güçlükleri ile anlamlı bir ilişkisinin olup olmadığını incelemek amaçlanmaktadır. Bu nedenle çocukluk çağı ruhsal travmaları, duygu düzenleme güçlükleri ve flört şiddetinin beliren yetişkinlik döneminde ilişkide olduğu düşünülmektedir.

1.6. Araştırmanın Önemi

Bu çalışmada, beliren yetişkinlik döneminde çocukluk çağı ruhsal travmaları, duygu düzenleme güçlükleri ve flört şiddeti arasındaki ilişki incelenmektedir. Özellikle çocukluk çağında yaşanan ihmal, istismar ve travmatik yaşantıların bireyin ruh sağlığı üzerinde uzun vadeli etkiler yarattığı bilinmektedir. Erken yaşlarda maruz kalınan bu olumsuz deneyimler, bireyin yetişkinlikteki psikolojik iyi oluş, sağlık, refah ve ilişkisel işlevsellik açısından çeşitli sorunlara yol açabilmektedir.

Çocukluk çağı ruhsal travmaları, bireyin benlik algısının ve kişiliğinin oluşum sürecinde belirleyici rol oynamaktadır. Bu süreç bireyin duygu durumunu ve duygularla başa çıkma biçimlerini de doğrudan etkilemektedir. Travmatik yaşantılara maruz kalan bireylerde yoğun ve acı verici duyguların daha sık görüldüğü, bununla

birlikte her bireyin bu duygularla başa çıkma becerisinin farklılaştığı görülmektedir (Gökalp, 2019). Dolayısıyla duygu düzenleme becerisindeki bu bireysel farklılıkların, özellikle romantik ilişkilerde şiddet içeren davranışlara yansıma potansiyeli taşıdığı düşünülmektedir. Bu bağlamda, çocuklukta yaşanan ruhsal travmaların, duygu düzenleme güçlükleri ve flört şiddeti ile olan ilişkisini birlikte ele almak, hem bireysel ruh sağlığının anlaşılması hem de önleyici psikolojik müdahaleler açısından önemlidir. Alanyazın incelendiğinde, bu değişkenlerin daha önce farklı çalışmalarda ayrı ayrı ele alındığı; ancak aynı çalışma kapsamında bütüncül bir biçimde ele alınmadığı görülmektedir. Bu yönüyle söz konusu araştırma, alan yazında önemli bir boşluğu doldurarak, ileride yapılacak çalışmalara özgün ve bütüncül bir bakış açısı kazandırmayı hedeflemektedir.

1.7. Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları şu şekilde belirlenmiştir;

- Araştırma Ondokuz Mayıs Üniversite'sinde öğrenim görmekte olan 18-25 yaş aralığındaki gönüllü üniversite öğrencileriyle yürütülmüştür.
- Araştırmada katılımcı verileri sadece psikometrik ölçekler aracılığıyla elde edilmiştir.

1.8. Tanımlar

Flört: Bireyin diğer bir bireyle arkadaşlığın ötesinde romantik, duygusal veya cinsel olarak yakınlık kurduğu, nişan evlilik veya buna benzer bir birliktelik içerisinde bulunmadıkları ilişki olarak tanımlanabilir (Murray ve Kardatzke, 2007).

Duygu Düzenleme Güçlükleri: Bireyin duygularının farkında olmaması, duygularını anlamaması, olumsuz durumlarda dürtüsel davranarak amaçlı davranışlara yönelme konusunda güçlük yaşamasıdır (Gratz ve Roemer, 2004).

Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları: Bireyin çocukluk döneminde meydana gelen ve bireye acı veren kötü yaşantılardır (Öztürk, 2011).

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde araştırmanın kuramsal arka planı sunulmuştur.

2.1. Travma

2.1.1. Travma Tanım ve Tarihçesi

“Travma” kavramı, Eski Yunanca’da “yara”, Latince’de “darbe sonrası oluşan yara” anlamında kullanılmaktadır. Travma, bireyin hem bedensel hem de ruhsal bütünlüğünü tehdit eden, sarsıcı ve rahatsız edici olayları ifade eder (Özen, 2017). Kokurcan ve Özsan (2012) aktardığına göre travma kavramı 19. Yüzyıl psikanalitik kuram öncesinde sadece “fiziksel” yaralanma bağlamında ele alınmıştır (Herman, 2016). 18. yüzyıl ve öncesinde, travmatik yaşam olaylarının bireyde bırakmış olduğu psikolojik etkiler ruhsal bozukluk olarak değerlendirilmemekteydi. Ancak Prusya ve Rusya arasındaki savaş sonrasında, ruhsal belirtiler gösteren askerler psikiyatri biliminin ilgi alanına girmiş ve ruh sağlığı alanında travmaya yönelik ilk sistematik çalışmalar Fransız nörolog Jean- Martin Charcot tarafından histeri tanısı alan hastalar üzerinden yürütülmüştür (Veith, 1977).

Amerikan Psikiyatri Birliği’nin yayımladığı DSM-5’e göre travma; travmatik bir olaya doğrudan veya dolaylı şekilde maruz kalma, bireyin ailesinden, yakın çevresinden birisinin başına gelen veya meslek hayatında deneyimlenen gerçek ve göz korkutucu düzeyde ölüm ile veya ağır yaralanma ile karşılaşma ya da cinsel saldırıya uğrama olarak tanımlamıştır (American Psychiatric Association, 2013). Travmanın birey üzerinde yaratmış olduğu etkiler bireylere özgüdür ve bu etkiler yaşam boyu devam edebilmektedir. Bireyin travmadan ne kadar etkilendiği ise travmanın derecesine, sıklığına ve bireyin gelişim aşamasına bağlı olarak değişkenlik gösterebilmektedir (Lieberman vd., 2011).

Travmayla baş etmede en savunmasız dönemlerin çocukluk ve ergenlik dönemleri olduğu kabul edilmektedir. Bu nedenle, bu yaş gruplarının daha fazla risk altında olduğu düşünülmektedir. Çocukluk çağlarında maruz kalınan ruhsal travmalar, ilerleyen yaşlarda kaygı bozukluğu, travmatik yas, kişilik bozuklukları, depresyon, madde bağımlılığı, psikotik bozukluklar ve somatizasyon gibi psikolojik sorunlara neden olabilmektedir (Taner ve Gökler, 2014).

2.1.2. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları ve Tanımı

Çocukluk döneminde bakım verenlerin duygusal ve fiziksel ihtiyaçları yeterince karşılanmaması, bireylerin ileriki yıllarında karşılaşılabileceği psikolojik sorunlar için önemli bir risk oluşturmaktadır. Normal savunma mekanizmalarıyla baş edilmesi mümkün olmayan, uzun ve yoğun süreli stres yaşantıları bireylerin ruh sağlığı üzerinde ciddi sorunlar yaratabilmektedir (Bülbul vd., 2013). Terr'e (2003) göre, çocukluk çağı ruhsal travmaları, çocuğun savunma ve başa çıkma mekanizmalarını zayıflatarak çaresizliğe sürüklemektedir. Yaşanılan bu tür travmalar dışsal etkenlerin ve ani darbelerin zihinsel etkisi sonucunda oluşmakta ve zamanla içsel değişimlere de yol açmaktadır. Travmatik olaylara maruz kalan çocuklar, bu tür deneyimlere zihinlerinde tekrar canlandırabilir ve bu durumda yaşanan olumsuz durumların sürekli olarak zihinde yeniden ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Bu süreç çocukların karanlık, yabancılar, hayaletler gibi tipik çocukluk korkularına karşı üst düzey duyarlılık geliştirmelerine yol açar. Travmanın etkisiyle bireyler çocukluk döneminden itibaren bu tür korkulara daha yatkın hale gelirken, geleceğe dair de olumsuz tutumlar geliştirebilirler. Yaşanılan travma sonrasında bireyler kendilerini güçsüz, zayıf olarak algılayabilirler, başkalarına yönelik güven duygusu önemli ölçüde azalabilir ve dünyayı tehlikelerle dolu bir yer olarak görmeye başlayabilirler (Terr, 2003).

Alan yazını incelendiğinde, çocukluk çağı ruhsal travmalarının genellikle çocuk ihmali ve istismarı bağlamında ele alındığı görülmektedir (Aksoy, 2023). Bu travmalar yalnızca doğal afet veya kaza gibi dışsal olaylarla sınırlı kalmamakta birlikte aynı zamanda fiziksel, duygusal veya cinsel istismar ile duygusal ve fiziksel ihmal gibi kötü muamele biçimleriyle de ilişkilendirilmektedir. Özellikle süreklilik gösteren kötü muamele ve ihmal, bireyde erişkinlik dönemine kadar uzanabilen çeşitli psikiyatrik bozuklukların önemli bir tetikleyicisi olabilir (Shirley, 1994; Şar, 1998). Çocukluk döneminde fiziksel, duygusal ve cinsel istismar ile duygusal ve fiziksel ihmalin bir arada görüldüğü kötüye kullanım biçimleri, psikolojik rahatsızlığı olan bireylerde, genel popülasyona kıyasla daha yaygın olarak raporlanmaktadır (Brayer vd., 1987; akt. Chu vd., 1999). Dolayısıyla bu tür yaşantıların birey üzerinde uzun vadede ciddi olumsuz etkiler bıraktığı bilinmektedir. Söz konusu ihmal ve istismar vakalarının çoğunluğunun, çocuğun bakımından sorumlu kişiler ve çocuğun en çok güvendiği birey tarafından gerçekleştirilmektedir (Greydanus ve Merrick, 2017). Johnson'a (2000) göre, çocuğun güvenliğini sağlaması, çocuğun bakımından sorumlu bireyler

tarafından gerçekleştirilen bu tür eylemler, çocuk üzerinde çok daha kalıcı ve yıkıcı travmatik etkilere yol açmaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), çocukluk çağı istismar ve ihmalini, bireylerin yaşamları boyunca fiziksel ve zihinsel sağlığı üzerinde olumsuz etkiler bırakan ciddi bir halk sağlığı sorunu olarak tanımlamaktadır (WHO, 2006). DSÖ'nün 2014 yılında yayımladığı istatistiklere göre, yetişkinlerin %22,6'sı fiziksel, %36,3'ü duygusal istismara, %16,3'ü ise fiziksel ihmale maruz kalmıştır. Fiziksel istismarda kız ve erkek çocuklar arasında anlamlı bir fark görülmemekle birlikte, cinsel istismar oranlarında cinsiyete bağlı belirgin bir farklılık bulunmaktadır. Erkek çocuklarının %7,6'sı, kız çocuklarının ise %18'i cinsel istismara maruz kalmaktadır (WHO, 2014). Ancak, toplumsal değer yargıları, sosyal damgalama ve ciddi yasal sonuçlar nedeniyle, bu tür vakaların bildirilmesi oldukça sınırlıdır. Bu bağlamda Manly (2005), bildirilen istismar oranlarının yalnızca buzdağının görünen kısmını yansıttığını ifade etmektedir. Tüm bu bulgular doğrultusunda, çocukluk dönemi travmalarının iki temel başlık altında —istismar ve ihmal— ele alındığı söylenebilir.

2.2. İstismar

İstismar, bireyin çocukluk döneminde fiziksel veya psikolojik gelişimini olumsuz etkileyen davranışlar bütünüdür (Yargıç vd., 2012). On sekiz yaşından küçük bireylere yönelik gerçekleştirilen, fiziksel, duygusal, zihinsel ya da sosyal gelişimlerini olumsuz etkileyen her tür davranış istismar kapsamında değerlendirilir (Zeytinoğlu, 1999). Bir davranışın istismar olarak kabul edilmesinde, niyetten ziyade sonucunun oluşturduğu zarar önemlidir. Bu nedenle, yetişkinin istemeden zarar vermesi de istismar olarak değerlendirilir (Taner ve Gökler, 2004). Tarihsel süreçte istismar; yaş, fiziksel özellikler veya sosyal statü gibi faktörler nedeniyle dezavantajlı bireylere daha sık uygulanmıştır. Kadınlar, çocuklar ve yaşlılar bu grupların başında gelmektedir. Çocuk işçiliği, kölelik ve fuhuş gibi yollarla istismar bu bireylerde yaygın şekilde görülmüştür (Durmaz, 2021).

Çocuk haklarını korumaya yönelik birçok ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluş faaliyet göstermektedir. Örneğin, 1940'ta kurulan UNICEF, çocuk kavramına uluslararası düzeyde statü kazandırmış ve çocuk istismarına dikkat çekmiştir (Ayyıldız ve Akardaş, 2020). Bu bağlamda çocuk istismar ve ihmalini birlikte ele alan ilk uluslararası belge, 1924 tarihli “Çocuk Hakları ve Cenevre Bildirisi”’dir. Bildiride, I. Dünya Savaşı'nın ardından duygusal ve fiziksel zarar gören, ihmal ve istismara

uğrayan çocuklara dikkat çekilmiştir (Durmaz, 2021). Bu alt bölümde, istismar türlerine göre alt başlıklarla incelenecektir.

2.2.1. Fiziksel İstismar

Fiziksel istismar, çocuğa kasten zarar verme amacıyla gerçekleştirilen davranışları kapsar. Bu davranışlar arasında vurma, yakma, ısırma, tekme atma ve boğma gibi eylemler yer alabilir. Genellikle bu tür şiddet, çocuğu disipline etme amacıyla uygulanan bir ceza yöntemi olarak karşımıza çıkar (Jain, 1999; Runyan vd., 2002; WHO, 2006). Bazı tanımlarda fiziksel istismar, sadece bedensel değil, aynı zamanda duygusal zararlarla birlikte değerlendirilir (Hibbard ve Sanders, 2011). Dereboy vd. (2018)'a göre ise fiziksel istismar, çocuğun dövülmesi ve yaralanması şeklinde tanımlanabilir.

Fiziksel istismar en sık rastlanan ve en kolay fark edilen istismar türüdür. Bu tür istismara maruz kalan çocuklar genellikle içe dönük, çaresiz ve özgüvensiz davranışlar sergiler. İstismarda bulunan kişiyle temastan kaçınma, aynı ortamda bulunmaktan korkma, yoğun kaygı yaşama ve sosyal ilişkilerde başarısızlık gibi durumlar gözlemlenebilir. Ayrıca bu çocuklar, problem çözme aracı olarak şiddeti öğrenebilir ve ileride kendi aile bireylerine karşı benzer davranışlar sergileyebilir (Zoroğlu, 2001).

2.2.2. Cinsel İstismar

Cinsel istismar, henüz cinsel gelişimini tamamlamamış 18 yaş altındaki bireylerin, bir yetişkinin cinsel doyum amacıyla fiziksel ya da psikolojik zorlamaya maruz bırakılmasıdır (İşeri vd., 2008). Johnson'a (2004) göre bu, cinsel bölgelere dokunmak, cinsel ilişkiye zorlama, pornografik içerik izletme ya da cinsel anatomiye maruz bırakma gibi çeşitli şekillerde gerçekleşebilir. Benzer şekilde Faller (2003; akt. Ateş ve Moroğlu, 2023), çocuğu izlemeye zorlama, pornografi gösterme, tehdit etme ve fiziksel temas gibi eylemleri de cinsel istismar kapsamına almaktadır. Cinsel istismarda, çocuğun rızası aranmaz. Zira çocuklar yaşları gereği sağlıklı bir rıza veremezler (Polat, 2007). Kinnear (2007) da çocukların cinsel ilişkinin içeriğini ve sonuçlarını kavrayamayacak yaşta olduklarına dikkat çekmiştir.

Cinsel istismarın fiziksel belirtileri arasında anüs veya genital bölgede travma, cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve gebelik gibi durumlar yer alır (Gomes vd., 2014). Kısa vadeli etkiler arasında ise saldırgan davranışlar, erken yaşta cinsellik, bilişsel bozukluklar ve sosyal uyumsuzluklar görülmektedir (Payne vd., 2014). Uzun vadeli etkiler arasında suçluluk, kaygı, öfke, madde kullanımı ve cinsel kimlik karmaşası

sayılabilir. Cinsel istismar tarihsel olarak uzun süredir var olsa da çocuk sağlığı ve hakları açısından yeni ciddiyetle ele alınmaya başlanmıştır. Toplumsal utanç ve suçluluk duygusu nedeniyle istatistiki veriler sınırlıdır. Özdemir (2010), resmi mercilere bildirilen vakaların yalnızca %15'inin kayda geçtiğini belirtmektedir.

2.2.3. Duygusal İstismar

Duygusal istismar, çocuğun fiziksel bütünlüğüne doğrudan zarar vermeksizin uygulanan zararlı davranış ve tutumları kapsar (McGee ve Wolfe, 1991). Şahiner vd. (2001), bu durumu çocuğun kişiliğini zedeleyen ve duygusal gelişimini engelleyen yetişkin davranışları olarak tanımlar. Duygusal istismara örnek olarak; çocuğa güven vermemek, değerli hissettirmemek, arkadaşlık ilişkilerini engellemek, sözel şiddetle korkutmak, yasa dışı davranışlara yönlendirmek gibi tutumlar verilebilir (Taner ve Gökler, 2004). Ayrıca hakaret etmek, küçümseyici isimler kullanmak, fikirlerini hiçe saymak ve çocuklar arasında kıyaslamalar yapmak da bu kapsamda değerlendirilir (UNICEF, 2010). Shull'a (1999) göre bu istismar türü, çocuğun yalnız bırakılması, kişisel çıkarlar için kullanılması ve erken yaşta yetişkin gibi davranmaya zorlanması gibi durumları da içerir. Topbaş (2004), bağırarak, azarlamak ve ayrımcılık yapmanın duygusal istismarın en yaygın biçimleri olduğunu belirtmiştir. Duygusal istismar, fiziksel kanıtların bulunmaması nedeniyle tespit edilmesi ve belgelenmesi en zor istismar türüdür (Topçu, 2009).

Krug vd. (2002) ise duygusal istismarın genellikle fiziksel ve cinsel istismarla birlikte görüldüğünü ve çocuklar ile ergenler arasında daha sık raporlandığını ifade etmiştir. Scher vd. (2004) tarafından ABD'de yapılan bir çalışmada duygusal istismarın görülme oranı %12 olarak tespit edilmiştir. WHO (2006) verilerine göre, İngiltere'de 2000 yılında kayıt altına alınan çocukların %18'i yalnızca duygusal istismara maruz kalmıştır. Türkiye'de yapılan araştırmalarda ise bu oranın çok daha yüksek olduğu, örneğin Turan ve Tıraş'a (2016) göre %78'e ulaştığı belirtilmiştir.

2.3. İhmal

İhmal, çocuğun bakımını üstlenen birey ya da bireylerin, çocuğun sağlık, eğitim, duygusal gelişim, beslenme ve barınma gibi temel ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalmaları ve güvenli bir yaşam ortamı sağlamamaları durumudur (Polat, 2001; World Health Organization [WHO], 2006). İhmal ve istismar arasındaki temel fark, istismarın aktif müdahalelerle, ihmalin ise pasif bir tutumla meydana gelmesidir. Bu bağlamda bazı kaynaklar, ihmali "pasif istismar" olarak da tanımlamaktadır (Kara vd., 2004;

Polat, 2001). İhmal de istismar gibi fiziksel, duygusal ve cinsel boyutlarda ortaya çıkabilir. Ayrıca, sağlık, eğitim ve denetim gibi alanlarda da ihmale sıkça rastlanmaktadır (Horwarth, 2007). Hildyard ve Wolfe (2002), istismar ve ihmalin farklılaştığı önemli bir diğer noktaya dikkat çekmektedir. İstismar genellikle daha seyrek ve tekil olaylar şeklinde gerçekleşirken, ihmalin süreklilik gösterme ve kronikleşme olasılığı daha yüksektir.

İhmalin birey üzerinde ömür boyu sürebilecek olumsuz gelişimsel etkiler yarattığı belirlenmiştir. Bu etkiler; fiziksel, entelektüel, bilişsel, duygusal, psikolojik, sosyal ve davranışsal alanlarda gelişimsel gerilikleri kapsamaktadır (DePanfilis, 2006). Özetle, ihmal, çocuk ile bakım veren kişi arasındaki bağın ya zayıf olması ya da hiç kurulamaması sonucunda ortaya çıkmaktadır. Çocukluk dönemi ihmali, oldukça yaygın olmasına rağmen deneysel araştırmalarda en az ele alınan travma türlerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Çocukluk çağı ihmali, genel olarak fiziksel, duygusal ve cinsel ihmal olmak üzere üç alt başlık altında incelenmektedir.

2.3.1. Fiziksel İhmal

Fiziksel ihmal, çocuğun temel fiziksel gereksinimlerinin yeterince karşılanmaması durumudur. Bu gereksinimler arasında beslenme, barınma, güvenlik, hijyen, sağlık hizmetlerine erişim ve eğitim yer almaktadır. Örneğin, çocuğun terk edilmesi, yeterli düzeyde beslenmemesi ya da giydirilmemesi, uygun şekilde denetlenmemesi veya sağlık kontrollerinin ihmal edilmesi fiziksel ihmale örnek olarak gösterilebilir (UNICEF, 2003). Araştırmalar, fiziksel ihmalin bireyin hem fiziksel hem de bilişsel gelişimini olumsuz etkileyerek beynin bazı bölgelerinde kalıcı hasarlara neden olabileceğini göstermektedir (Clement vd., 2016). Fiziksel ihmalin sonuçları arasında ciddi zihinsel sağlık sorunları, akademik başarısızlık, sosyal ilişkilerde zorluklar, içe kapanma, sınırlı arkadaşlık ilişkileri ve duygusal ifade yetersizliği yer almaktadır.

Buna ek olarak, fiziksel ihmal mağdurlarında saldırganlık ve suça eğilimli davranışlar sıklıkla gözlenmektedir (Lewis, 1992). Bu bireylerin yetişkinlik dönemlerinde daha fazla antisosyal davranış sergiledikleri (Ducharme vd., 1997), kişilerarası ilişkilerde daha yoğun olumsuz duygular yaşadıkları (Horton ve Cruise, 1997) ve partnerlerine karşı daha az yakınlık kurabildikleri, daha sık ayrılık veya boşanma yaşadıkları, cinsel problemler, suç ve şiddet eğilimleri gösterdikleri saptanmıştır (Davis vd., 2001). Ayrıca, bu bireyler benlik saygısı ve genel işlevsellik

açısından anlamlı derecede daha düşük düzeylerde olduklarını ifade etmişlerdir (Mullen ve ark., 1996; Silverman ve ark., 1996).

2.3.2. Duygusal İhmal

Duygusal ihmal, çocuğu negatif yönde etkileyen ve çocuğun ihtiyaç duyduğu sevgi, ilginin yeterince sağlanamamasıdır (Aykam ve Bodrumlu, 2022). Bu durum, çocuğa yeterli düzeyde sevgi gösterilmemesi, önemsenmemesi ve duygusal bağ kurulmaması ile karakterize edilir. Örneğin, ebeveynin çocuğa karşı fiziksel temas (dokunma, okşama), gülümseme ya da ilgi göstermemesi duygusal ihmale işaret edebilir. Ayrıca, ebeveynlerin çocuğun davranışlarına kayıtsız kalması ya da yönlendirici ve destekleyici görevlerini yerine getirmemesi de duygusal ihmal kapsamında değerlendirilmektedir (UNICEF, 2003). Araştırmalar, fiziksel ve cinsel istismara maruz kalan çocukların çoğunun aynı zamanda duygusal ihmal yaşadığını ortaya koymuştur (Şahiner ve ark., 2001). Bununla birlikte, bazı çocuklarda yalnızca duygusal ihmalin görüldüğü ve herhangi bir fiziksel ya da cinsel istismarın bulunmadığı belirlenmiştir (Taner ve Gökler, 2004).

Duygusal ihmal, toplumda oldukça yaygın olmasına rağmen tanımlanması ve yasal olarak kanıtlanması güç olduğu için bilimsel literatürde yeterince ele alınmayan bir travma türüdür (Glaser, 2002; Wright, Crawford ve Castillo, 2009). Türkiye'de 7-18 yaş aralığındaki çocuklarla yapılan bir araştırma, çocukların en sık maruz kaldığı ihmal biçiminin "yalnız bırakılma" olduğunu göstermiştir. Aynı araştırmada, duygusal ihmalin çocukların öz-değer algılarını ve duygusal durumlarını olumsuz yönde etkilediği saptanmıştır (UNICEF ve SHÇEK, 2010).

2.3.3. Cinsel İhmal

Cinsel ihmal, çocuğun cinsel sömürüye karşı korunmasında yetersiz kalınması ve çocuğun cinsel gelişiminin sağlıklı bir biçimde desteklenmemesi durumudur. Bu bağlamda, çocuğa yaşına ve gelişim düzeyine uygun biçimde cinsellikle ilgili bilgi verilmemesi ya da bu konuların tamamen görmezden gelinmesi cinsel ihmal olarak değerlendirilmektedir (Yeniyol, 2019). Birçok ebeveyn, cinsellikle ilgili bilgi eksiklikleri ya da utanç duyguları nedeniyle çocuklarıyla bu konular hakkında iletişim kurmaktan kaçınmakta ve bu iletişimin zararlı ya da gereksiz olduğunu düşünebilmektedir. Bu durumdaki çocuklar ise cinsellikle ilgili bilgileri güvenilir olmayan kaynaklardan öğrenme riski ile karşı karşıya kalmaktadır (Lynch, 1991, akt. Yaşar ve Akduman, 2007).

2.4. Flört Şiddeti

2.4.1. Flört

Straus (2004), flört kavramını; bir ilişkiyi başlatmak, sürdürmek veya sonlandırmak niyetiyle başlatılan, taraflardan birinin ya da her ikisinin isteğiyle sona erdirilebilen ya da resmi bir bağa evrilebilen bir ilişki biçimi olarak tanımlamaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ, 2013), flört şiddetini yakın ilişkilerde fiziksel ve cinsel saldırganlık, cinsel zorlama, psikolojik istismar ve kontrol edici davranışlar gibi fiziksel, cinsel veya psikolojik zarara neden olan davranışlar bütünü olarak tanımlamaktadır. Son dönem tanımlamalarda flört, yalnızca heteroseksüel ilişkileri değil, homoseksüel ilişkileri de kapsayacak şekilde genişletilmiştir (Johnson, 2021). Murray ve Kardatzke (2007), flörtü; iki kişinin platonik arkadaşlıktan öte duygusal, romantik ya da cinsel bir bağ paylaştığı, ancak evlilik, nişanlılık gibi resmi bir bağ bulunmayan ilişki biçimi olarak tanımlamaktadır. Romantik ilişkilerde de diğer ilişkilerde olduğu gibi zaman zaman çatışmalar yaşanabilmektedir. Bu çatışmaların çözüm sürecinde, partnerlerin zaman zaman şiddet içerikli tutum ve davranışlara başvurduğu görülmektedir (Atakay, 2014).

2.4.2. Flört Şiddetinin Tanımlanması

Sugarman ve Hotaling (1989), flört şiddetini; “flört ilişkisinde partnerin karşısında acı verici ya da yaralayıcı fiziksel veya psikolojik güç ve tehdit kullanımını içeren söz, mimik ve davranışların tümü” olarak tanımlamaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (2013) tarafından yayımlanan bir raporda ise flört şiddeti, “partner şiddeti” başlığı altında ele alınmıştır. Bu raporda flört şiddeti; evlilik gibi resmi ilişkileri ve evlilik dışı cinsel birliktelikler gibi resmi olmayan ilişkileri kapsayan bir şiddet türü olarak tanımlanmış, yakın partner şiddetinin bir alt boyutu olarak değerlendirilmiştir.

Flört ilişkisi, gençlerin evlilik öncesi dönemde birbirlerini tanımlarını ve sağlıklı seçimler yapmalarını sağlayan önemli bir gelişimsel deneyim olarak görülmektedir (Aba, 2008). Ancak bu ilişkilerde ortaya çıkan şiddet davranışları, yalnızca bireysel bir sorun değil, aynı zamanda toplumsal boyutu olan bir şiddet türü olarak da ele alınmaktadır (Yumuşak, 2013). Flört şiddeti; partnerlerden birinin, karşı tarafa fiziksel, cinsel ya da psikolojik-duygusal zarar verme niyeti taşıdığı, cinsel taciz ve psikolojik baskıyı da içeren bir şiddet türüdür. Genç bireyler, bu tür şiddet ve zorlayıcı davranışları, partnerleri üzerinde güç kazanmak ya da mevcut gücü sürdürmek amacıyla uygulayabilmektedirler (Khubchandani, 2010).

Toplumda flört şiddetinin genellikle erkekler tarafından uygulandığı yönünde bir algı bulunmakla birlikte, kadınların da bu şiddeti uygulayabildiği bilinmektedir. Partnerlerin her biri hem mağdur hem de şiddet uygulayan konumunda olabilmektedir. Ancak bu durum, her iki cinsiyetin şiddeti aynı sıklıkta uyguladığı ya da aynı düzeyde mağduriyet yaşadığı anlamına gelmemektedir (Maharaj, 2019). Görüldüğü üzere, flört şiddeti partnerlere çeşitli biçimlerde uygulanabilmektedir. En yaygın flört şiddeti türleri aşağıda sıralanacaktır.

2.4.2.1. Fiziksel Şiddet

Şiddetin en belirgin türü fiziksel şiddettir. Mağdurun vücudunda somut izler bırakması, bu şiddet türünü kolayca tanımlanabilir kılmaktadır. Fiziksel flört şiddeti, mağdurun yaralanması, sakatlanması veya hayatını kaybetmesiyle sonuçlanabilecek şekilde, kasıtlı olarak fiziksel güç kullanımını içerir. Tokat atmak, boğmak, sarsmak, itmek, vurmak ya da silah kullanmak gibi eylemler bu şiddet biçimi kapsamında değerlendirilmektedir (Brooks-Russell vd., 2015; Leen vd., 2013).

2.4.2.2. Psikolojik/Duygusal Şiddet

Psikolojik ya da duygusal şiddet, bir kişiyi küçümsemek, utandırmak, sosyal çevresinden izole etmek ya da duygusal açıdan zarar verici eylemler ve bu tür eylemlere yönelik tehditleri içeren partner istismarı biçimidir (Saltzman vd., 1999). Bu şiddet türü; bilgi saklama, mağdurun taleplerini görmezden gelme, sosyal izolasyon, iletişim araçlarına erişimin engellenmesi, yasa dışı davranışlara zorlama, çocuklarla tehditte bulunma, kişinin maddi varlıklarına zarar verme ya da itibarı zedeleyecek bilgilerin ifşa edilmesi gibi uygulamaları kapsar (Atakay, 2014). Psikolojik şiddet çoğu zaman fiziksel şiddetten önce ortaya çıkmakta ve mağduru aşağılamak, sindirmek ve tehdit etmek suretiyle ilişki dinamiğini kontrol etmeye yönelik bir araç olarak kullanılmaktadır (O'Leary, 1999).

2.4.2.3. Cinsel Şiddet

Flört şiddeti bağlamında cinsel şiddet, partnerin fiziksel baskı yoluyla cinsel ilişkiye zorlanması, korunmasız cinsel birlikteliğe ikna edilmesi ya da rızası dışında aşağılayıcı ya da küçük düşürücü cinsel davranışlara maruz bırakılması şeklinde tanımlanabilir (García-Moreno vd., 2005; WHO, 2014). Bu şiddet türü, yalnızca fiziksel baskıyı değil, aynı zamanda kişinin istemediği hâlde cinsel dokunuşlara maruz kalmasını da içerir. Ayrıca, mağdurun alkol ya da madde etkisinde olması, bilinçsel kapasitesinin yetersizliği veya tehdiye maruz kalması gibi nedenlerle açıkça rıza

gösteremeyeceği durumlarda da gerçekleştirilen cinsel davranışlar, cinsel şiddet kapsamında değerlendirilir. Rıza açıkça verilmemiş olsa bile, eylem sırasında mağdurun direnç göstermemesi, söz konusu durumun cinsel şiddet olarak tanımlanmasına engel değildir. Cinsel şiddet; bireyin bilişsel ya da fiziksel olarak yetersiz durumda olduğu anlarda gerçekleştirilen cinsel temasları da kapsar (Leen vd., 2013).

2.4.3. Flört Şiddetinin Görülme Sıklığı

Flört şiddetinin özellikle üniversite öğrencileri arasında yaygın olduğu araştırmalarla ortaya konmuştur. Ames, Glenn ve Simons (2014) tarafından yürütülen bir araştırmada, üniversite öğrencilerinin %21'inin flört şiddetine maruz kaldığı belirlenmiştir. Makin Byrd vd., (2013) tarafından, CDC' nin 2008 yılı verilerine dayanarak yapılan bir çalışmada, gençlerin yaklaşık %25'inin fiziksel, psikolojik ve cinsel yollarla flört şiddeti yaşadığı ifade edilmiştir. Benzer şekilde, Gonzalez-Guarda vd. (2014), Amerika Birleşik Devletleri'nde her yıl dört ergenden birinin flört şiddetine maruz kaldığını belirtmiştir.

Aluede, Imhonde ve Eguavoen (2006) ise üniversite psikolojik danışma merkezine başvuran öğrencilerin %22'sinin romantik ilişkilerinde sorun yaşadığını ve %7,4'ünün cinsel tacize uğradığını bildirmiştir. Schweiter (1996) tarafından yürütülen başka bir çalışmada ise, psikolojik danışma merkezine başvuran üniversite öğrencilerinin %45,7'sinin duygusal sorunlar, %4,3'ünün ise cinsel taciz nedeniyle destek aradığı gözlemlenmiştir. Türkiye'de Başkent Üniversitesi'nde Doğan (2012) tarafından 1997–2008 yılları arasında yapılan araştırmada, psikolojik danışma merkezine başvuran öğrencilerin romantik ilişkilerinde yaşadıkları sorunların yıllara göre değişiklik gösterdiği saptanmıştır. Makepeace (1981), flört şiddetiyle ilgili yaptığı çalışmada, araştırmaya katılan 202 üniversite öğrencisinden beşte birinin bu tür şiddeti yaşadığını belirtmiştir. Rouse vd., (1988) ise 585 öğrenciyle gerçekleştirdikleri çalışmada, katılımcıların %28,2'sinin itilme ve ısırılma gibi fiziksel şiddet türlerine maruz kaldığını, %11'inin ise ciddi fiziksel zarar görerek polis veya tıbbi yardım almak zorunda kaldığını belirtmişlerdir.

Straus (2004), her yıl üniversite öğrencilerinin yaklaşık %22'sinin flört şiddetinin kurbanı olduğunu ortaya koymuştur. Benzer bir çalışmada, Lewis ve Fremouw (2001; akt. Kaya, 2022), üniversite öğrencilerinden oluşan çiftlerin yaklaşık üçte birinin flört şiddeti yaşadığını ifade etmiştir. Bookwala vd., (1992), 305 kişilik

örnekleme flört şiddetinin, katılımcıların yarısından fazlasında en az bir kez, %40'ından fazlasında ise sürekli olarak yaşandığını belirtmiştir. Coffey (1996) ise 974 kadın üniversite öğrencisiyle yaptığı çalışmada, katılımcıların %12,5'inin en az bir kez, %71'inin ise birden fazla kez flört şiddetine maruz kaldığını bulmuştur.

Türkiye'de yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Kayı vd. (2000), 700 kadın üniversite öğrencisiyle yaptıkları araştırmada, katılımcıların %84'ünün cinsel şiddete maruz kaldığını ortaya koymuştur. Aslan vd. (2008) tarafından gerçekleştirilen başka bir araştırmada ise, öğrencilerin %28,6'sının önceki flört ilişkilerinde, %21,6'sının ise devam eden ilişkilerinde flört şiddeti yaşadığı belirlenmiştir. Aynı araştırmada, yaş arttıkça flört şiddeti deneyiminin de arttığı bulunmuştur. Bu bulgu, Kılınçer ve Tuzgöl Dost (2014) tarafından yapılan çalışmayla da desteklenmiş; ilişki süresi uzadıkça flört şiddetinin istismar boyutunun da arttığı saptanmıştır.

2.5. Duygu ve Duygu Düzenleme Güçlükleri

2.5.1. Duygunun Tanımı

Türk Dil Kurumu (TDK, 2016), duyguyu “belirli nesne, olay veya bireylerin insanın iç dünyasında uyandırdığı izlenim” olarak tanımlamaktadır. Duygular, biyolojik, psikolojik ve sosyal tepkiler olarak ortaya çıkar ve hem merkezi hem de otonom sinir sistemlerinden gelen fizyolojik yanıtları içerir. Bu yönüyle, duygular belirli zihinsel süreçleri gerektirir ve biyolojik olduğu kadar tepki verme ve düzenleme gibi işlevsel görevler de üstlenir (Matsumoto ve Hwang, 2013). Aynı zamanda duygular, psikolojik ve toplumsal faktörlerin etkisiyle ortaya çıktığından sosyal bir yapı taşırlar (Matsumoto ve Hwang, 2013).

Duygular genellikle bireyin psikolojik durumu, kişiliği ve eğilimleriyle bağlantılı olarak ortaya çıkan subjektif deneyimlerdir (Saneai, 2013). Günümüzdeki bilgi birikimine göre duygu, insan ve bazı hayvanların doğuştan sahip olduğu temel bir özellik olarak değerlendirilmektedir. Ruh sağlığı bilimi, bireyin doğduğu aile, yaşadığı toplum, genetik yatkınlıkları, kişisel özellikleri, düşünce biçimi ve duygusal yapısı gibi bireye özgü dinamikleri bütüncül biçimde ele almaktadır.

Duygular insan davranışlarını yönlendiren temel faktörlerden biridir ve karar alma süreçlerinde kritik rol oynar. Goleman'ın (1998) duygusal zekâ üzerine yaptığı çalışmalar da bu yöndeki önemi vurgulamaktadır. Sadece mantıkla hareket eden bir insan modelini kabul etmek, insan doğasının çok boyutlu yapısını ve duyguların

etkisini göz ardı etmek anlamına gelir. Duygular, bireylerin motivasyonlarını, sosyal ilişkilerini ve genel yaşam doyumlarını doğrudan etkileyen unsurlardır ve bu yönüyle insan doğasını anlamada önemli bir yere sahiptir.

2.5.2. Duygu Düzenleme Güçlükleri

Duygu düzenleme, bireyin gerçek ya da hayali bir uyarıcıyla karşılaştığında; bu uyarıcıya dikkatini yöneltmesi, algılaması, değerlendirmesi ve ardından duygusal tepki vermesiyle gerçekleşen bir süreci ifade eder (Gross, 1998). Bu süreç, duygulanım kuramları içerisinde özellikle bilişsel uyarılma kuramlarına benzerlik göstermektedir. Duyguların, bireyin davranışları üzerinde işlevsel ya da işlevsiz etkiler yaratabildiği bilinmektedir. Bu nedenle duygulanım süreci, özellikle duygu düzenleme sisteminin anlaşılması açısından önem arz etmektedir (Vatan, 2014).

Duygu düzenleme; bireyin hangi duyguyu, ne zaman ve nasıl yaşayacağını ve bu duyguyu dışa nasıl yansıtacağını belirleyen bilişsel ve davranışsal stratejiler bütünüdür (Gross, 1998). Bu stratejiler, bireyin bilinçli ya da bilinçsiz olarak uyguladığı çeşitli süreçleri içermektedir. Son 15 yılda, duygu düzenleme konusu özellikle ruh sağlığı alanında dikkat çeken ve hızla gelişen bir araştırma alanı hâline gelmiştir (Koole, 2009).

Duygu düzenleme süreci, bireylerin duygusal tepkilerini değiştirmeye yönelik uyguladığı farkında olunan veya olmayan stratejileri kapsar. Bu stratejiler çoğunlukla az değerlendirme, niyet ya da düşünceyle, otomatik olarak uygulanabilir (Gross, 2013). Nolen-Hoeksema (2012), duygu düzenlemeyi bireyin duygusal tepkilerini değiştiren bir süreç olarak tanımlamaktadır. Gratz ve Roemer (2004), duygu düzenleme güçlüklerini altı temel boyutta tanımlamıştır. Bu boyutlar; duygusal farkındalığın olmaması, duygusal tepkilerin net olmaması, duyguları kabul etmeme, etkili düzenleme stratejilerine sınırlı erişim, olumsuz duygular sırasında dürtü kontrolünü sağlayamama ve bu duygular esnasında hedef odaklı davranışta bulunmada güçlük yaşama şeklinde sıralanmaktadır. Duygu düzenleme güçlüğü yaşayan bireyler, yaşadıkları olaylara karşı aşırı hassas tepkiler gösterebilir. Bu durum, duyguların düzenlenememesine ve bireyin öfke patlamaları yaşamasına, ani ağlamalara, uygun olmayan tepkiler vermesine ya da çevresiyle yoğun çatışmalar yaşamasına yol açabilir (Braunstein, 2017). Bu güçlükler, bireylerin günlük yaşamlarında farklı biçimlerde de kendini gösterebilir. Örneğin, bireyin duygularını bastırmak için şaka yapma eğilimi göstermesi, üzüntü verici olaylardan kaçınması, belirli kişilerle sınırlı sosyal

etkileşimde bulunması ve çevresiyle düşük düzeyde iletişim kurması bu durumun göstergelerinden bazılarıdır (Gross ve Muñoz, 1995).

2.6. İlgili Literatür

2.6.1. Travma ile İlgili Türkiye’de ve Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Demirkapı vd. (2013) tarafından yürütülen çalışmada, çocukluk çağında yaşanan travmaların duygu düzenleme güçlükleri ve kimlik bocalamaları ile ilişkisi, ayrıca bu durumların psikopatolojilerle bağlantısı incelenmiştir. Araştırmanın ilk aşamasına 635 kişi katılmış, daha sonra bu örneklem grubundan Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (ÇÇTÖ) puanı ortalamanın üzerinde olan 69 birey ile çalışmaya devam edilmiştir. Bulgular, duygusal ihmal ve duygusal istismarın; cinsel ve fiziksel istismar ile fiziksel ihmale kıyasla daha yaygın olduğunu göstermiştir. Ayrıca, aylık geliri 1000 TL ve altında olan katılımcıların ÇÇTÖ puanlarının anlamlı biçimde daha yüksek olduğu bulunmuştur. İlaç kullanan bireylerin, kendisinde ya da ailesinde kendine zarar verme ya da intihar girişimi olanların da ÇÇTÖ puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Kocamanoğlu (2021), 168’i kadın ve 79’u erkek olmak üzere toplam 247 üniversite öğrencisiyle gerçekleştirdiği çalışmasında, geç ergenlik döneminde flört şiddeti ile çocukluk çağı travmaları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonucunda, çocukluk çağı travmalarının bireylerin flört şiddetine yönelik tutumlarını anlamlı düzeyde yordadığı bulunmuştur.

Şar, Öztürk ve İkikardeş (2012), 448 kadın ve erkek katılımcıdan oluşan örneklemle yürüttükleri çalışmada, çocukluk döneminde yaşanan ruhsal travmaların yalnızca o dönemde değil, ileriki yaşantılar üzerinde de olumsuz etkiler oluşturduğunu ortaya koymuştur. Alpay, Aydın ve Bellur (2017), 18–60 yaş aralığında 300 kadınla gerçekleştirdikleri çalışmada, çocukluk çağı travmaları ile depresyon ve travma sonrası stres bozukluğu arasında güçlü bir ilişki olduğunu bulmuştur. Ayrıca, çocukluk travmaları arttıkça romantik ilişkilerde bağlanma kaygısının da arttığı, özellikle duygusal ihmal düzeyinin yükselmesiyle bağlanma kaygısı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Sarıhan (2019), iki devlet ve iki vakıf üniversitesinden toplam 1021 üniversite öğrencisiyle gerçekleştirdiği çalışmasında, üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumlarını yaş, cinsiyet ve ilişki durumuna göre incelemiştir. Aynı zamanda, çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeyleri ile çocukluk çağı travmalarının bu tutumları yordayıp yordamadığı araştırılmıştır. Araştırma bulguları, çelişik duygulu cinsiyetçilik

ve çocukluk çağı travmalarının flört şiddetine yönelik tutumları anlamlı şekilde yordadığını, demografik değişkenlere göre de bu tutumların farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Bostancı vd. (2006) tarafından İstanbul'daki üniversite öğrencilerinden oluşan 378 kişilik bir örneklemle yürütülen araştırmada, çocukluk çağı travmalarının depresif belirtiler üzerindeki etkisi incelenmiştir. Bulgular, çocukluk döneminde travmatik yaşantıları olan bireylerde depresyon belirtilerinin daha yaygın olduğunu göstermiştir.

Wolfe vd. (2001) tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada, çocuk istismarı, ergenlerin ruh sağlığı ve flört şiddeti arasındaki ilişki incelenmiştir. 10 farklı liseden seçilen öğrencilere Flört Şiddeti Değerlendirme Anketi ve Çocukluk Çağı Travma Anketi uygulanmıştır. Bulgular, çocukluk döneminde istismara uğrayan kızların duygusal problemler (depresyon, travma sonrası stres, öfke, anksiyete) yaşama olasılığının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Aynı araştırmada, erkeklerin ise kızlara kıyasla 2,5 ila 3,5 kat daha fazla depresyon ve içe kapanma gibi ruhsal sorunlar yaşadıkları tespit edilmiştir. Sonuç olarak, çocukluk çağı travmalarının hem erkekler hem de kızlar açısından flört şiddeti için önemli bir risk faktörü olduğu vurgulanmıştır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ, 2002) tarafından yayımlanan “Çocuğa Kötü Muamele Raporu”nda, kız çocuklarının erkek çocuklara kıyasla daha fazla travmaya maruz kaldıkları belirtilmiştir. Makepeace (1971), çocuklukta aile içi şiddete maruz kalmanın veya bu şiddete tanıklık etmenin, bireyin ileriki romantik ilişkilerinde şiddet uygulayan ya da şiddet gören taraf olmasında belirleyici bir etmen olduğunu vurgulamıştır.

2.6.2. Flört Şiddeti ile İlgili Türkiye’de ve Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Aydın (2018), flört şiddetine maruz kalmanın çocukluk çağı travmaları, psikolojik semptomlar, kendilik algısı ve temas biçimleri ile ilişkisini incelemiştir. Ağustos 2017 ile Eylül 2018 arasında çevrim içi olarak yürütülen çalışmaya 526 kişi katılmış; katılımcıların 240’ı erkek, 286’sı kadın olarak belirtilmiştir. Analiz sonuçlarına göre, kadınlar ve erkekler arasında çocukluk çağı travmaları düzeyi ile flört şiddetine maruz kalma düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Çocukluk çağı travmalarındaki artış, flört şiddetine maruz kalma olasılığını da artırmaktadır. Genel psikolojik belirtiler ile flört şiddetine maruz kalma arasında kadınlarda orta düzeyde, erkeklerde ise yüksek düzeyde pozitif bir ilişki saptanmıştır. Ayrıca, flört

şiddeti ile kendilik algısı arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu ve flört şiddetine maruz kalan kadınların duygusal duyarsızlaşma eğilimlerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Fidan ve Yeşil (2018), Sakarya Üniversitesi'nde öğrenim gören 60 öğrenci (30 kadın, 30 erkek) ile yürüttükleri nitel araştırmada, flört şiddetinin neden ve etkilerini incelemişlerdir. Odak grup görüşmesi ve derinlemesine mülakat yöntemi kullanılarak elde edilen veriler doğrultusunda, kız öğrencilerin tamamı psikolojik ve sosyal şiddete maruz kaldıklarını belirtmiş; 9'u cinsel, 10'u ise fiziksel flört şiddeti yaşadıklarını ifade etmiştir. Erkek katılımcıların çoğu partnerine psikolojik ve sosyal şiddet uyguladıklarını, üçü cinsel şiddet, 12'si ise fiziksel şiddet uyguladıklarını belirtmiştir. Şiddetin nedenlerinden biri olarak, öğrenciler arasında flört ilişkilerinin "sahiplenme" anlayışıyla tanımlanması gösterilmiştir. Kız öğrencilerin şiddeti partnerin kişiliğine, sosyal çevreye ya da kendi davranışlarına bağlayarak olağanlaştırma eğiliminde oldukları gözlemlenmiştir. Grup görüşmeleri, her iki cinsiyetin de şiddetin nedenleri ve sonuçlarına ilişkin bakış açılarını ortaya koyarak şiddetin karmaşıklığını anlamada katkı sağlamıştır.

Sakarya (2013), flört şiddetinin kabul edilebilirliğini; cinsiyet, sınıf düzeyi, fakülte türü ve yerleşim yeri gibi demografik değişkenler açısından incelemiştir. Selçuk Üniversitesi'nin çeşitli fakültelerinde öğrenim gören 679 kadın ve 427 erkek olmak üzere toplam 1106 öğrenci çalışmaya katılmıştır. Çiftler Arası Şiddeti Kabul Ölçeği (ÇAŞKÖ) kullanılarak elde edilen verilerde, erkek katılımcıların şiddeti kadınlara oranla daha fazla kabul ettikleri, köyde yaşayan gençlerin ise kentte yaşayanlara göre şiddeti daha fazla onayladıkları saptanmıştır.

Karatay (2018), 2015-2016 öğretim yılı bahar döneminde 500 üniversite öğrencisi (300 erkek, 200 kadın) ile yaptığı çalışmada, flört şiddetine yönelik tutum ve davranışları değerlendirmiştir. 23 maddelik bir anket aracılığıyla toplanan veriler, kadınların flört şiddetine ilişkin farkındalıklarının erkeklere göre daha yüksek olduğunu göstermiştir. Erkek katılımcıların sosyal yaşamın kısıtlanması, alay edilme, kıskanma ve aldatma gibi davranışları daha az şiddet içerikli olarak değerlendirdikleri bulunmuştur. Ayrıca, geçmişte şiddete maruz kalmak ve şiddete tanıklık etmek ile üniversite döneminde partnere yönelik şiddet uygulama tutumları arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Smith vd. (2003), lise ve üniversite döneminde süren flört ilişkilerinde fiziksel ve cinsel şiddetin yaygınlığını araştırmıştır. Kuzey Carolina Üniversitesi'nde öğrenim gören 18-19 yaş aralığındaki 1569 kız öğrenciden elde edilen verilere göre, lise döneminde fiziksel şiddet görenlerin üniversite yıllarında da benzer şiddete maruz kalma olasılığı daha yüksektir. Ayrıca, çocukluk döneminde fiziksel ve cinsel istismara uğrayan bireylerin yetişkinlikte bu tür şiddeti uygulama ihtimalinin arttığı tespit edilmiştir. Downey vd. (2000) tarafından yapılan bir araştırmada, erkeklerin kadınlara kıyasla flört ilişkilerinde daha fazla saldırgan davranış sergiledikleri bulunmuştur. Cortes vd. (2014) ise Meksika'da yürüttükleri çalışmada, katılımcıların %88'inin partnerlerinden şiddet görmediklerini beyan ettiklerini, ancak %15,2'sinin korkutulduklarını ve %27'sinin ilişkilerinde bir noktada kendilerini kapana kısılmış hissettiklerini belirtmişlerdir. Bu sonuçlar, bireylerin farkında olmadan veya bilinçli olarak psikolojik ya da duygusal şiddete maruz kaldıklarını ve şiddetin sadece fiziksel değil, çok boyutlu bir olgu olduğunu göstermektedir.

2.6.3. Duygu Düzenleme Güçlüğü ile İlgili Türkiye'de ve Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Karataş (2019) tarafından yürütülen bir çalışmada, yetişkin bireylerin romantik ilişki doyumu ile duygu düzenleme güçlüğü ve kişilerarası ilişki tarzları arasındaki ilişkileri incelenmiştir. Bulgular, duygu düzenleme güçlüğü ile romantik ilişki doyumu arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. İnce (2022), erken dönem uyumsuz şemalar ile dijital flört şiddeti arasındaki ilişkide olumlu ve olumsuz duygu düzenleme güçlüklerinin aracı rolünü araştırmıştır. Bulgulara göre, olumlu duygu düzenleme güçlüğü tüm şema alanlarında kısmi aracı rol oynamakta; özellikle “kopukluk” ve “diğerleri yönelimliler” şema alanlarında olumsuz duygu düzenleme güçlüğü, dijital flört şiddeti maruziyetinde kısmi aracı rol üstlenmektedir.

Bilim (2012), çocukluk dönemi örselenme yaşantılarının duygu düzenleme güçlüğü, kişilerarası ilişki tarzı ve genel psikolojik sağlık ile ilişkisini incelemiştir. Çalışma, çocukluk travmalarının yetişkinlikteki kişilerarası ilişki tarzları ve duygu düzenleme becerileri üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Dereboy vd. (2018), çocukluk dönemi travmalarının duygu düzenleme güçlükleri, kimlik bocalaması ve psikopatolojilerle ilişkisini ele almıştır. Katılımcıların %31,3'ünün çocukluk travması yaşadığı saptanmış; bu deneyimlerin, duygu düzenleme becerilerini ve kimlik gelişimini olumsuz etkilediği belirtilmiştir.

Tekin ve Karakuş (2019), ergenlik dönemindeki 350 gebe bireyle gerçekleştirdikleri çalışmada, çocukluk çağı travmalarının duygu düzenleme güçlüğü ve evlilik doyumu üzerindeki etkilerini incelemiştir. Bulgular, çocukluk travmalarının duygu düzenleme güçlüklerini %44, evlilik doyumunu ise %53 oranında açıkladığını göstermektedir. Rukiye ve Kılınçel (2020), panik bozukluk tanısı almış bireylerde çocukluk travmaları ile duygu düzenleme işlevselliği arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmada hasta grubunun Duygusal Düzenleme Güçlüğü Ölçeği (DDGÖ) puanları kontrol grubuna kıyasla belirgin şekilde yüksek çıkmıştır. Çocukluk travmalarının hasta grubunda görülme oranı %47,5 olup, bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Shipman vd. (2003), cinsel istismara uğrayan bireylerin daha fazla kaçınma davranışı sergilediklerini ve duygu düzenleme güçlüğü'nün bu grupta daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Kellerman (2011), çocuklukta yaşanan psikolojik istismarın duygu düzenleme güçlükleri ve flört şiddeti eğilimi üzerindeki etkisini incelemiştir. Bulgular, duygu düzenleme güçlüğü'nün, çocukluk istismarı ile flört şiddeti eğilimi arasındaki ilişkide artırıcı bir faktör olduğunu göstermektedir.

Guzman-Gonzalez, Lafontaine ve Levesque (2016), 611 üniversite öğrencisi ile yürüttükleri çalışmada, güvensiz bağlanmanın fiziksel flört şiddetini anlamlı düzeyde yordadığını ve bu ilişkide duygu düzenleme güçlüğü'nün aracı rol oynadığını belirlemiştir. Ghaderi vd. (2020), çocukluk çağı travmaları ile intihara meyilli olmayan kendine zarar verme davranışı arasındaki ilişkide duygu düzenleme ve belirsizliğe tahammülsüzlüğün aracı rolünü incelemiş ve duygu düzenlemenin anlamlı bir aracı olduğunu ortaya koymuştur.

Gruhn ve Compas (2020), 5–18 yaş arası çocuklar ve ergenlerle yürüttükleri meta-analiz çalışmasında, çocukluk çağı travmalarının zayıf duygu düzenlemesi, artan kaçınma ve duygusal bastırma ile ilişkili olduğunu göstermiştir. John ve arkadaşları (2017), çocukluk çağı istismarı ile travma sonrası stres ve depresyon semptomları arasındaki ilişkide duygu düzenlemenin aracı rolünü araştırmıştır. Ergen kızlarla yapılan bu çalışmada, duygu düzenlemenin çocuk istismarı sonrası gelişen ruhsal bozukluklar açısından önemli bir koruyucu ve yordayıcı unsur olduğu vurgulanmıştır.

Marusak vd. (2015), çocukluk dönemi travmalarının duygu düzenleme becerilerini uzun vadede etkilediğini; bu etkinin amigdala aktivitesi yoluyla özellikle tehdit algısında artışa neden olabileceğini belirtmiştir. Rezaei vd. (2016), psikolojik

kötü muamele, erken dönem uyumsuz şemalar ve duygu düzenleme güçlüğü arasındaki ilişkileri majör depresyon hastalarında incelemiştir. Bulgular, duygu düzenleme güçlüklerinin depresyonu anlamlı düzeyde yordadığını ve uyumsuz şemaların bu ilişkide aracılık rolü oynadığını göstermektedir. Eisenberg vd. (2001), çocuklukta karşılanmayan duygusal ihtiyaçların, erken dönem uyumsuz şemaların ve duygu düzenleme problemlerinin temelinde yer aldığını ileri sürmüştür. Gibb (2002), duygusal ve cinsel istismarın, olumsuz bilişsel şemalar ve erken dönem uyumsuz şemalarla ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Özellikle duygusal istismar ve ihmal, ayrılma/reddedilme ile zedelenmiş özerklik gibi alanlardaki şemalarla anlamlı ilişkilidir.

3. YÖNTEM

Çalışmanın bu kısmında; araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, veri analiz işlemi bulunmaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, beliren yetişkinlik döneminde çocukluk çağı ruhsal travmaları, duygu düzenleme güçlükleri ve flört şiddeti arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, en az iki değişken arasındaki değişimin birlikte nasıl gerçekleştiğini ve bu değişimlerin derecesini belirlemeyi amaçlayan bir araştırma desenidir. Bu tür araştırmalarda değişkenler arasındaki ilişkiler, regresyon ve korelasyon analizleri gibi istatistiksel yöntemlerle test edilebilmektedir. Ayrıca, ilişkisel modeller sayesinde değişkenler arası bağlamda nedensel olasılıklar ve yönelimler hakkında karşılaştırmalı değerlendirmeler yapılabilir (Karasar, 2009). Bu araştırmanın yordanan değişkeni flört şiddeti; yordayıcı değişkenleri ise çocukluk çağı ruhsal travmaları ile duygu düzenleme güçlükleridir.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, 2024-2025 öğretim yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde öğrenim gören üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Uygun örnekleme, araştırmacının kolaylıkla erişebileceği, ulaşımı mümkün ve katılım göstermeye istekli bireylerden örneklem oluşturduğu bir yöntemdir. Bu yöntemde bireylerin seçimi belirli bir sistematik düzene ya da rastgelelik ilkesine dayanmaz; örneklem, araştırmacının en rahat erişim sağlayabileceği kişiler arasından seçilir. Araştırmada ulaşılabilecek en az kişi sayısı G*Power analizi ile hesaplanmış; %95 güven aralığı ve .8 β değeri ile örnekleme alınması gereken kişi sayısı 385 olarak hesaplanmıştır. Araştırmaya katılanlar, çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden toplam 473 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışma grubunun özellikleri Tablo 3.1'de yer almaktadır.

Katılımcıların 361'i (%76,3) kadın, 112'si (%23,7) erkektir. Katılımcıların yaş ortalaması 21,01'dir. Yaş dağılımı incelendiğinde; 34'ü 18 yaşında (%7,2), 66'sı 19 yaşında (%14), 101'i 20 yaşında (%21,4), 69'u 21 yaşında (%14,6), 85'i 22 yaşında (%18), 70'i 23 yaşında (%14,8), 31'i 24 yaşında (%6,6) ve 16'sı 25 yaşında (%3,4) olduğu görülmektedir. Eğitim durumlarına göre katılımcıların; 7'si (%1,5) ilkokul, 2'si (%0,4) ortaokul, 461'i (%97,5) üniversite ve 3'ü (%0,6) lisansüstü mezundur.

Anne-baba durumuna göre dağılım incelendiğinde; 446'sının (%94,3) her iki ebeveyni de hayattadır. 21 katılımcı (%4,4) yalnızca annesinin, 5 katılımcı (%1,1) yalnızca babasının hayatta olduğunu belirtmiş, 1 katılımcı (%0,2) ise her iki ebeveyninin de hayatta olmadığını ifade etmiştir.

Tablo 3.1. Çalışma grubunun özellikleri

Değişken	Alt Kategoriler	f	%
Cinsiyet	Kadın	361	76.3
	Erkek	112	23.7
Yaş	18	34	7.2
	19	66	14.0
	20	101	21.4
	21	69	14.6
	22	85	18.0
	23	70	14.8
	24	31	6.6
	25	16	3.4
Eğitim Durumu	İlkokul	7	1.5
	Ortaokul	2	0.4
	Üniversite	461	97.5
	Lisansüstü	3	0.6
Anne Baba Durumu	İkisi de sağ	446	94.3
	Sadece anne sağ	21	4.4
	Sadece baba sağ	5	1.1
	Her ikisi vefat etmiş	1	0.2

3.3. Veri Toplama Araçları

Yapılan bu çalışmada üç ölçme aracı kullanılmıştır. Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini belirlemek amacıyla “Kişisel Bilgi Formu”, duygu düzenleme güçlüklerini ölçmek amacıyla “Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği – Kısa Form (DDGÖ-16)”, çocukluk çağı ruhsal travma düzeylerini belirlemek için ise “Çocukluk Çağı Ruhsal Travmalar Ölçeği” kullanılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Bu form, katılımcıların nitelikleri hakkında veri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Formda, katılımcıların cinsiyeti, yaşı, eğitim durumu, anne babanın sağ olup olmadığı hakkında veri toplanmıştır.

3.3.2. Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği Kısa- Form (DDGÖ-16)

Gratz ve Roemer (2004) tarafından geliştirilen Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği, bireylerin duygu düzenleme alanındaki güçlük düzeylerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçeğin özgün formu 36 maddeden oluşmakta ve 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılmaktadır. Bjureberg vd. (2015) tarafından geliştirilen 16 maddelik kısa form, beş alt boyuttan oluşmaktadır: Kabul Etmeme, Farkındalık

(Açıklık), Hedefler (Amaçlar), Stratejiler ve Dürtüler. Ölçeğin Türkçeye uyarlama ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi Yiğit ve Güzey Yiğit (2017) tarafından gerçekleştirilmiştir. Uygulanan güvenilirlik analizlerine göre, ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's alpha) ,92 olarak bulunmuştur. Alt boyutlara ait Cronbach alfa katsayıları ise şu şekildedir: “Hedefler: $\alpha = ,84$; Stratejiler: $\alpha = ,87$; Kabul Etmeme: $\alpha = ,78$; Dürtüler: $\alpha = ,87$; Farkındalık: $\alpha = ,84$ ”. Yarım test güvenilirliği için yapılan analizler sonucunda Guttman yarım test katsayısı ,88, Cronbach alfa katsayıları ise ,86 ve ,88 olarak saptanmıştır. Geçerlilik çalışmaları kapsamında yapı ve yordayıcı geçerlilik analizleri yapılmıştır. DDGÖ-16'nın toplam puanları ile duygusal ifade gücü arasında-,28 ($p < ,01$), duygusal kaçınma/esneklik ile arasında ise ,69 ($p < ,01$) düzeyinde anlamlı korelasyon bulunmuştur. Alt boyutların duygusal ifade gücü ile korelasyon katsayıları: “Kabul Etmeme: ,50; Hedefler: ,55; Stratejiler: ,65; “Farkındalık: ,47”; Dürtüler: ,49 (tümü $p < ,01$)”. Alt boyutların duygusal kaçınma/esneklik ile korelasyon katsayıları ise: “Kabul Etmeme: -,22; Hedefler: -,16; Stratejiler: -,29; Farkındalık: -,32; Dürtüler: -,14 (tümü $p < ,01$)”. Ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar, bireyin duygularını düzenleme konusunda daha fazla güçlük yaşadığını göstermektedir (Yiğit ve Güzey Yiğit, 2017). Mevcut araştırmada ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı ,920 olarak hesaplanmıştır.

3.3.3. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmalar Ölçeği

Çocukluk Çağı Ruhsal Travmalar Ölçeği, ilk olarak Bernstein vd. (1994) tarafından 70 maddelik bir form olarak geliştirilmiştir. Daha sonra Bernstein vd. (2003) tarafından ölçek, 28 maddelik kısa form haline getirilmiştir. Ölçeğin Türkçeye uyarlaması ve psikometrik değerlendirmesi Şar, Öztürk ve İkikardeş (2012) tarafından yapılmıştır. Ölçek toplamda 28 madde içermekte olup, “5’li Likert tipi” bir derecelendirme sistemi kullanmaktadır. Ölçek; cinsel istismar, fiziksel istismar, duygusal istismar, fiziksel ihmal ve duygusal ihmal olmak üzere beş alt boyuttan oluşmaktadır. Alt boyut puanları 5 ila 25, toplam puan ise 25 ila 125 arasında değişmektedir. Ölçek kapsamında bazı maddeler ters kodlanarak değerlendirilmektedir. Ölçeğin güvenilirlik ve geçerliliğine ilişkin veriler incelendiğinde, Bernstein vd. (2003) yürüttüğü çalışmada ölçeğin alt boyutlarına ilişkin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları aşağıdaki gibidir: “Duygusal İstismar: $\alpha = ,87$; Fiziksel İstismar: $\alpha = ,83$; Cinsel İstismar: $\alpha = ,92$; Duygusal İhmal: $\alpha = ,91$;

Fiziksel İhmal: $\alpha = .61$ ". Ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısı $\alpha = .93$, Guttman yarım test katsayısı ise .97 olarak saptanmıştır. Alt boyutlara ait iç tutarlılık katsayıları şu şekildedir: "Duygusal İstismar: $\alpha = .90$; Duygusal İhmal: $\alpha = .85$; Fiziksel İstismar: $\alpha = .90$; Cinsel İstismar: $\alpha = .73$; Fiziksel İhmal: $\alpha = .77$ " (Şar vd., 2012). Mevcut araştırmada ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .789 olarak hesaplanmıştır.

3.3.4. Flört Şiddeti Ölçeği

Yapılan bu araştırmada, bireylerin romantik ilişkilerde uyguladıkları şiddet davranışlarını değerlendirmek amacıyla Civan Gökkaya (2022) tarafından geliştirilen Flört Şiddeti Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, Türk kültürüne uygun biçimde yapılandırılmış olup, fiziksel, cinsel, duygusal şiddet ve kontrol davranışları olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. Beşli Likert tipi derecelendirmeye sahip olan ölçekte, alınan yüksek puanlar daha yüksek düzeyde flört şiddetini göstermektedir. Ölçeğin geliştirilme sürecinde keşfedici ardışık desen benimsenmiş ve ilk olarak 90 üniversite öğrencisinden nitel veri toplanarak madde havuzu oluşturulmuş daha sonra 1021 katılımcı ile yapılan nicel analizlerde açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri uygulanmış, geçerlik ve güvenirlik hesaplamaları yapılmıştır. Ölçeğin dört faktörlü yapısı doğrulanmış ve toplam 28 madde içeren son form elde edilmiştir. Geçerlik çalışmaları kapsamında yapı geçerliği (AFA ve DFA) gerçekleştirilmiş, ölçüt geçerliği için Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği-Gözden Geçirilmiş Formu (YİŞTÖ-GG) ile korelasyon analizi yapılmış ve $r = .61$ ($p < .001$) düzeyinde anlamlı ilişki bulunmuştur. Ölçeğin güvenirlik katsayıları şu şekildedir: Cronbach Alpha = .89, Spearman-Brown = .90, Guttman Split-Half = .90 ve Kompozit Güvenirlik = .82. Bu bulgular, Flört Şiddeti Ölçeği'nin üniversite öğrencileriyle yürütülen çalışmalarda geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir (Civan Gökkaya, 2022). Mevcut araştırmada ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .800 olarak hesaplanmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada verilerin toplanmasında, araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu, Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği – Kısa Form (DDGÖ-16) ve Çocukluk Çağı Ruhsal Travmalar Ölçeği kullanılmıştır. Veri toplama sürecinden önce, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan gerekli etik izin alınmıştır (29.03.2024 tarihli 2024- 255 Sayılı). Katılımcılara araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiş; katılımlarının gönüllülük

esasına dayandığı, kimlik bilgisi paylaşımlarına gerek olmadığı özellikle vurgulanmıştır. Katılımcılardan, ölçekleri eksiksiz ve içtenlikle doldurmaları istenmiş; bu sayede elde edilecek verilerin çalışmanın amacına ulaşmasına katkı sağlayacağı belirtilmiştir. Veri toplama sürecinde, katılımcıların tüm soruları yanıtlamaları teşvik edilmiş ve gizlilik ilkesi gözetilmiştir. Uygulama süresi ortalama 15 dakika sürmüştür.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde SPSS 22.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Veriler, araştırmacı tarafından öncelikle dijital ortama aktarılmıştır. Ardından, eksik veriler analiz edilerek bu verilerin rastgele (MCAR – Missing Completely at Random) şekilde dağılıp dağılmadığı kontrol edilmiştir. Yapılan inceleme sonucunda, eksik verilerin rastgele dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, eksik veriler için ortalama değer atama yöntemi uygulanmıştır. Bu yöntemde, her bir değişkene ait mevcut gözlemlerin ortalaması, o değişkene ait eksik gözlemler için veri olarak atanmıştır (Akbaş ve Tavşancıl, 2015). Analizlerde kullanılacak istatistiksel yöntemlerin temel varsayımlarının sağlanabilmesi amacıyla veri setinin normal dağılıma uygunluğu incelenmiştir. Normal dağılımın sağlanıp sağlanmadığına ilişkin bulgular Tablo 3.2.’de sunulmuştur.

Tablo 3.2. Normallik analizi sonuçları

Ölçekler	Çarpıklık	Standart Hata	Z Çarpıklık	Basıklık	Standart Hata	Z Basıklık
Çocukluk Çağı Ruhsal Travmalar	1.486	.112	13.26	2.128	.224	9.5
Duygu Düzenleme Güçlüğü	.457	.112	4.080	-.338	.224	1.50
Flört Şiddeti	-1.400	.112	12.5	2.813	.224	12.55

Tablo 3.2’de “Çocukluk Çağı Ruhsal Travmalar”, “Duygu Düzenleme Güçlüğü”, “Flört Şiddeti” ölçeklerinin normallik analizi sonuçları verilmiştir. Çarpıklık katsayısı analiziyle verilen normal dağılım gösterip göstermediğine karar verebilmek için çarpıklık katsayısı (Ç.K.) değeriyle kendi standart hatasına (S.H.) bölünerek elde edilen değer “ $\alpha=.05$ için (Ç.K/S.H.) $<1,96$ ” ise dağılım normaldir (Aydoğan vd. 2022; Bursal 2019). Ancak normal dağılım için Çarpıklık (Skewness) ve Basıklık (Kurtosis) katsayılarının hangi aralıkta olması gerektiği konusunda alan yazınında herhangi bir uzlaşma bulunmamaktadır (Mangiafico,2016). Tabachnick ve

Fidell (2013), çarpıklık ve basıklık katsayılarının -1,5 ile +1,5 arasında olmasının verilerin normal dağılım gösterdiğini varsaymak için yeterli olduğunu belirtmektedir. George ve Mallery (2010) ise, çarpıklık ve basıklık değerlerinin +2 ile -2 aralığında olmasının normal dağılım varsayımı için kabul edilebilir olduğunu belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucunda verilerin normal dağılım göstermediği tespit edilmiştir. Çalışmada değişkenlerin yordama durumlarını incelemek amacıyla basit regresyon, çoklu regresyon ve hiyerarşik regresyon analizi kullanılmıştır. Normallik analizi sonuçları, bazı değişkenlerin (örneğin, çocukluk çağı ruhsal travmalar ve flört şiddeti) normal dağılım göstermediğini ortaya koymuştur. Ancak regresyon analizlerinde temel varsayım, değişkenlerin kendilerinin değil, modelden elde edilen hata terimlerinin normal dağılım göstermesidir (Field, 2018; Tabachnick ve Fidell, 2013). Bu nedenle normallik varsayımının ihlal edilmesi, büyük örneklem büyüklüğü ($n > 100$) olduğu durumlarda regresyon analizi yapmayı engellememektedir (Pallant, 2020). Bu çalışmada da örneklem büyüklüğü yeterli olduğundan ve diğer varsayımlar sağlandığından, regresyon analizi uygulanabilir olarak kabul edilmiştir.

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın bulguları verilmiştir.

4.1. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları, Duygu Düzenleme Güçlükleri ve Flört Şiddeti Arasındaki İlişkiler

Beliren yetişkinlik döneminde çocukluk çağı ruhsal travmaları, duygu düzenleme güçlükleri ve flört şiddeti arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan Spearman Korelasyon Analizi bulguları Tablo 4.3'te verilmiştir.

Tablo 4.3. Beliren yetişkinlik döneminde çocukluk çağı ruhsal travmaları, duygu düzenleme güçlükleri ve flört şiddeti arasındaki ilişki

Ölçek	1	2	3
Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları	-		
Duygu Düzenleme Güçlükleri	.218**	-	
Flört Şiddeti	-.220**	-.289**	-

p<.001

Yapılan Spearman's rho korelasyon analizi sonuçlarına göre, çocukluk çağı ruhsal travmaları ile duygu düzenleme güçlükleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r = .218$; $p < .001$). Ayrıca, çocukluk çağı ruhsal travmaları ile flört şiddeti arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = -.220$; $p < .001$). Benzer şekilde, duygu düzenleme güçlükleri ile flört şiddeti arasında da negatif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r = -.289$; $p < .001$).

4.2. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmalarının Flört Şiddetini Yordayıcı Etkisi

Çocukluk çağı ruhsal travmalarının flört şiddeti üzerindeki yordayıcı etkisini belirlemek amacıyla yapılan basit regresyon analizi sonuçları Tablo 4.4.'te verilmiştir.

Tablo 4.4. Çocukluk çağı ruhsal travmalarının flört şiddeti üzerindeki yordayıcı etkisine ilişkin basit regresyon analizi sonuçları (Bağımlı değişken flört şiddeti)

Değişken	B	Std. Hata	β	t	p	R ²	F	p (model)
Sabit (Constant)	116.69	1.52	—	76.35	<.001	.068	34.202	<.001
Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları	-0.226	0.03	-0.26	-5.84	<.001			

Çocukluk çağı ruhsal travmalarının flört şiddeti üzerindeki yordayıcı etkisine ilişkin yapılan basit regresyon analizi anlamlı bulunmuştur ($F(1,471) = 34.202$; $p < .001$). Modelin açıklayıcılık düzeyi %6.8'dir ($R^2 = .068$), bu da flört şiddeti değişkenindeki varyansın yaklaşık %6,8'inin çocukluk çağı ruhsal travmaları

tarafından açıklandığını göstermektedir. Analiz sonucunda regresyon katsayısı anlamlı bulunmuştur ($B = -0.226$; $\beta = -0.26$, $t = -5.848$; $p < .001$). Negatif β katsayısı, çocukluk çağı travmaları arttıkça flört şiddeti puanlarının azaldığını göstermektedir.

4.3. Duygu Düzenleme Güçlüklerinin Flört Şiddetini Yordayıcı Etkisi

Duygu düzenleme güçlüğü'nün flört şiddeti üzerindeki yordayıcı etkisini belirlemek amacıyla yapılan basit regresyon analizi sonuçları Tablo 4.5'te verilmiştir.

Tablo 4.5. Duygu düzenleme güçlüklerinin flört şiddeti üzerindeki yordayıcı etkisine ilişkin basit regresyon analizi sonuçları

Değişken	B	Std. Hata	β	t	p	R ²	F	P (model)
Sabit (Constant)	117.37	1.465	—	80.09	<.001	.085	43.617	<.001
Duygu Düzenleme Güçlüğü	-0.22	0.034	-0.29	-6.60	<.001			

Duygu düzenleme güçlüğü'nün flört şiddeti üzerindeki yordayıcı etkisini incelemek amacıyla gerçekleştirilen basit doğrusal regresyon analizi anlamlı bulunmuştur, $F(1, 471) = 43.617$; $p < .001$). Modelin açıklayıcılık düzeyi %8.5 olup ($R^2 = .085$), bu sonuç duygu düzenleme güçlüğü değişkeninin flört şiddeti puanlarındaki toplam varyansın yaklaşık %8.5'ini açıkladığını göstermektedir. Regresyon katsayısı incelendiğinde, duygu düzenleme güçlüğü flört şiddetini anlamlı düzeyde yordamakta olup ($B = -0.228$; $\beta = -0.291$; $t = -6.604$; $p < .001$), bu ilişkinin negatif yönlü olduğu anlaşılmaktadır. Duygu düzenleme güçlüğü arttıkça flört şiddeti puanlarının azaldığı görülmektedir.

4.4. Cinsiyetin Etkisine İlişkin MANOVA Sonuçları

Cinsiyetin flört şiddeti, duygu düzenleme güçlükleri ve çocukluk çağı ruhsal travmaları üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapılan MANOVA sonuçları Tablo 4.6'da verilmiştir.

Tablo 4.6. MANOVA genel etki tablosu

	Wilks' Lambda	F	Df 1	Df 2	Eta Kare (η^2)	p
Cinsiyet	0.974	4.103	3	469	0.026	0.007

Cinsiyet değişkenine göre çocukluk çağı ruhsal travmaları, duygu düzenleme güçlükleri ve flört şiddeti puanlarının farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek için MANOVA yapılmıştır. Analiz sonucunda cinsiyetin üç değişken üzerinde birlikte anlamlı bir etkisi olduğu görülmüştür ($Wilks' \text{Lambda} = .974$; $F(3, 469) = 4.103$; $p =$

,007; $\eta^2 = ,026$). Cinsiyete göre bağımlı değişkenlerin ortalamaları ve MANOVA sonuçları 4.7.'de verilmiştir.

Tablo 4.7. Cinsiyete göre bağımlı değişkenlerin ortalamaları ve MANOVA sonuçları

Bağımlı Değişken	Erkek (Ort)	Kadın (Ort)	F	Eta Kare (η^2)	p
Duygu Düzenleme Güçlükleri	37.73	41.39	7.094	0.015	0.008
Flört Şiddeti	108.36	108.08	0.067	0.0	0.797
Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları	39.39	37.38	2.619	0.006	0.106

Tek tek yapılan varyans analizlerine göre yalnızca duygu düzenleme güçlükleri puanında cinsiyet açısından anlamlı bir fark bulunmuştur ($F(1, 471) = 7,094$; $p = ,008$; $\eta^2 = .015$). Kadınların puan ortalaması erkeklere göre daha yüksektir (kadın = 41,39; erkek = 37, 73). Flört şiddeti ($F = 0.067$, $p = .797$) ve çocukluk çağı ruhsal travmaları ($F = 2.619$, $p = .106$) açısından cinsiyetler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma

Bu araştırmada, beliren yetişkinlik döneminde çocukluk çağı ruhsal travmaları, duygu düzenleme güçlükleri ve flört şiddeti arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre çocukluk çağı ruhsal travmaları ile duygu düzenleme güçlükleri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Elde edilen bu bulgu, erken dönemde yaşanan travmatik deneyimlerin, bireylerin duygularını işleme ve duygu düzenleme kapasitelerini olumsuz yönde etkileyebileceğini göstermektedir. Yapılan araştırmalar incelendiğinde, çocuklukta yaşanan ihmal, istismar ve travmaların bireylerin duygusal tepkilerini bastırma, yoğun duygu deneyimlerinden kaçınma ve duygularını uygun yollarla ifade edememe eğilimlerini artırdığını ortaya koymuştur (Cloitre vd., 2005; Ford ve Courtois, 2014). Shipman vd. (2007) anne ve çocuklar üzerinde yapmış oldukları çalışmada kötü muamele gören çocukların, görmeyen çocuklara nazaran duygu düzenleme becerilerinde ciddi sorunlar yaşadıklarını ortaya koymuştur. Bridgett vd. (2011) ailelerle yaptığı ve 158 ailenin dahil olduğu çalışmada başarılı bir duygu düzenleme becerisinin öncelikle ebeveyn- çocuk bağlamında öğrenildiğini ifade etmişlerdir. Dolayısıyla çocukluk dönemi travmalarındaki duygu düzenleme olgusunun çocukluk çağı ile olan arasındaki bağlantıyı öğrenme açısından önemli bir bulgu ortaya koymaktadır (Karataş, 2020).

Diğer bir araştırma sonucuna göre çocukluk çağı ruhsal travmaları ile flört şiddeti arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Yapılan araştırmalar incelendiğinde; Türk ve Tekin (2018) yaş ortalamasının 21 olan 100 üniversite öğrencisi ile yapmış olduğu çalışmasında erkeğin kadına uyguladığı psikolojik flört şiddete yönelik tutum puanı arttıkça çocukluk çağı travmasının da arttığı belirlenmiştir. Aynı zamanda erkek katılımcıların çocukluk çağı travmaları kadınlara kıyasla daha yüksek olarak belirlenmiştir. Karatay vd. (2018) yaş ortalaması 22 olan 500 üniversite öğrencisiyle yapmış oldukları çalışmada çocukluk döneminde aile içi şiddete tanıklık eden ve şiddete doğrudan maruz kalan öğrencilerin flört ilişkilerinde şiddeti kullanma durumlarının daha yüksek olduğunu saptamıştır. Alan yazınında benzer şekilde hem ergenlerle hem de genç yetişkinlerle yapılan çalışmalar incelendiğinde çocukluk çağı travmaları arttıkça flört şiddetine yönelik tutumun ve flört şiddetine maruz kalma durumlarının arttığı görülmektedir (Dardis vd., 2013; Herrenkohl ve Jung, 2016; Karatay, 2019; Sarıhan, 2019; Serçe, 2023; Younith vd.,

2014; Wolfe vd., 2004). Bu sonuç, alan yazınında genel beklentinin tam tersine bir yönelimi işaret etmektedir. Bu durum elde edilen sonucun örneklem özelliklerinden veya kullanılan ölçme araçlarının sınırlılığından kaynaklanmış olabileceğini düşündürmektedir. Ancak bunun yanında alan yazınında çocukluk çağı istismar yaşantıları ile flört şiddeti arasında herhangi bir ilişkinin olmadığına yönelik çalışmalarda mevcuttur (Renner ve Whitney, 2012; Sunday vd., 2011). Bu durum, çeşitli açıklamalarla ele alınabilir. Bazı bireyler, erken dönem travmatik deneyimlere karşı birtakım savunma mekanizmaları geliştirerek (örneğin, bastırma veya kaçınma stratejileri) duygusal/romantik ilişkilerden uzak durabilir veya flört ilişkilerine daha temkinli yaklaşabilir. Dolayısıyla bu durumda flört şiddetine katılım ya da maruz kalma oranlarını azaltabilir (Kollman vd., 2009). Ancak bu bulgunun, örneklem sosyodemografik özellikleri veya kullanılan ölçüm araçlarına göre değişkenlik gösterebilir.

Araştırma kapsamında elde edilen bir diğer bulguya göre, duygu düzenleme güçlükleri ile flört şiddeti arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu durum, bireylerin duygu düzenleme güçlükleri azaldıkça flört şiddeti eğilimlerinin arttığını göstermektedir. Alan yazını incelendiğinde bu durumun tam tersi olduğu, çalışmaların pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir (Gratz vd., 2009; Shorey vd., 2011; Straus, 2004). Flört şiddeti davranışlarının genellikle dürtü kontrol bozuklukları ve yüksek duygusal yoğunlukla ilişkili olduğu bildirilmiştir (Johnson, 2011). Ancak yapılan mevcut çalışmada elde edilen negatif korelasyon, örneklemdeki bireylerin duygusal düzenleme güçlüklerini içselleştirme eğiliminde olduklarını ve bu nedenle dışa yönelik saldırganlık (flört şiddeti) sergilemediklerini ayrıca bu bireylerin yaşadığı duygusal zorlukları duygusal romantik ilişkiler kurmaktan kaçınarak bastırma savunma mekanizmalarını kullanmaları düşünülmektedir. Elde edilen bulgulara göre genel olarak, çocukluk çağı ruhsal travmalarının ve duygu düzenleme güçlüklerinin flört ilişkilerine etkisini anlamada karmaşık ve çok boyutlu süreçlerin rol oynadığını göstermektedir.

Çocukluk çağı ruhsal travmalarının flört şiddetini yordayıp yordamadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen basit regresyon analizi sonucunda modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Analiz bulgularına göre, flört şiddetine ilişkin puanlardaki varyansın %6,8'i çocukluk çağı ruhsal travmaları tarafından açıklanmaktadır. Regresyon katsayısının negatif ve anlamlı olması,

çocukluk döneminde daha yüksek düzeyde travma yaşamış bireylerin, flört ilişkilerinde daha düşük düzeyde şiddet eğilimi gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bu bulgu, bazı bireylerin erken dönem travmalarına karşı geliştirdikleri içe dönük başa çıkma stratejilerinin (örneğin bastırma veya duygusal yakınlıktan kaçınma) saldırganlık davranışlarını azaltabileceğine işaret etmektedir. Nitekim alan yazınında, travmaya maruz kalan bireylerde gelişen acizlik duygusunun şiddet davranışlarını bastırabileceğini öne süren araştırmalar da bulunmaktadır (Vahip, 2002). Ancak bu ilişkinin, bireysel farklılıklar, toplumsal cinsiyet rolleri, psikolojik dayanıklılık düzeyi ve bağlanma biçimleri gibi birçok aracı değişken de etkileyebilmektedir.

Alan yazınında, çocukluk travmalarının bireyin ileri yaşlardaki ilişkisel işlevselliği üzerinde olumsuz etkileri olduğu vurgulanmakta; travmaya maruz kalan bireylerin ya mağduriyet yaşama riskinin arttığı ya da şiddet eğilimli davranışlara daha açık hale geldiği ileri sürülmektedir (Anda vd., 2006; Gratz vd., 2009; Karatay, 2018). Ayrıca Shorey vd. (2008), flört şiddeti üzerinde yapılan çalışmaların %60 ila %90'nına psikolojik şiddetinde eşlik ettiğini tespit etmişlerdir.

Ülkemizde yapılan bazı çalışmalar da özellikle erkek bireylerin çocuklukta yaşadıkları duygusal ya da fiziksel travmaları bastırarak içselleştirdiklerini, bu durumun ilerleyen yaşlarda dışa dönük saldırgan davranışlara dönüşmek yerine kaçınmacı ilişki biçimlerine neden olabildiğini göstermektedir (Güneş ve Tarhan, 2022). Öte yandan, modelin açıklayıcılık düzeyinin düşük olması, flört şiddetini etkileyen başka önemli değişkenlerin de bulunduğu işaret etmektedir. Özellikle duygu düzenleme becerileri, kişilik özellikleri, bağlanma stilleri ve ilişki doyumu gibi psikososyal faktörlerin flört şiddeti üzerinde belirleyici olabileceği ileri sürülmektedir (Johnson, 2011). Dolayısıyla flört şiddeti ile çocukluk travmaları arasındaki ilişkinin karmaşık olduğunu göstermekte; bireysel farklılıklar, baş etme stilleri ve toplumsal normların bu ilişkideki etkisini göz ardı etmemek gerektiğini ortaya koymaktadır.

Çalışmada, duygu düzenleme güçlüklerinin flört şiddeti üzerindeki yordayıcı etkisini incelemek amacıyla gerçekleştirilen basit doğrusal regresyon analizi sonucunda elde edilen model anlamlı bulunmuştur. Modelin açıklayıcılık düzeyi %8,5 olarak belirlenmiş ve bu sonuç, duygu düzenleme güçlüğü değişkeninin flört şiddeti puanlarındaki varyansın yaklaşık %8,5'ini açıkladığını göstermektedir. Regresyon katsayısının negatif yönde olması, duygu düzenleme güçlüğü arttıkça flört şiddeti puanlarının azaldığını ortaya koymaktadır. Elde edilen bu bulgu, literatürde sıklıkla

bildirilen pozitif yöndeki beklentinin aksine, dikkat çekici bir şekilde ters yönlü bir ilişki göstermektedir. Duygu düzenleme güçlüklerinin, bireylerin öfke kontrolünü ve ilişkilerdeki stres faktörlerini yönetememesiyle şiddet davranışlarına zemin hazırlayabileceği sıkça vurgulanmaktadır (Gratz ve Roemer, 2004; Robertson vd., 2012). Ancak mevcut çalışmada elde edilen negatif ilişki, çalışmaya katılan bazı bireylerin duygu düzenlemekte zorlandıklarında bastırma, sosyal geri çekilme, içe kapanma veya duygusal kaçınma davranışları göstererek romantik ilişkilerde daha az etkileşimde bulunduklarını düşündürebilir.

Türkiye'de yapılan bazı çalışmalar da benzer şekilde, duygu düzenleme güçlüğü yaşayan bireylerin ilişkilerinde pasif kalabildiklerini ve saldırgan davranışlardan ziyade bastırma ile kaçınma stratejileri geliştirdiklerini göstermektedir. Örneğin, Oktay (2019), duygu düzenleme stratejileri üzerine yürüttüğü çalışmada, duygusal kaçınma stratejilerinin (örneğin; duygu bastırma, dikkat dağıtma, inkâr) yoğun kullanımı durumunda bireylerin duygusal tepkilerini bastırma ve yoğun duygulardan kaçınma eğiliminde olduklarını vurgulamıştır. Benzer şekilde, Bayraktarlı ve Kılıç (2022), duygu düzenleme güçlüğü yaşayan bireylerin psikolojik belirtilerle başa çıkmak için içe dönük stratejiler geliştirdiklerini ve bu durumun ilişkilerde pasif kalma davranışlarına neden olabileceğini ortaya koymuştur. Bununla birlikte modelin açıklayıcılık düzeyinin sınırlı olması (%8,5), flört şiddeti üzerinde etkili olan başka önemli psikososyal değişkenlerin de bulunduğunu göstermektedir. Özellikle bağlanma stilleri, öfke ifade biçimleri, empati düzeyi, geçmiş travmatik deneyimler ve kişilik özellikleri gibi değişkenlerin bu ilişkiyi daha ayrıntılı bir biçimde açıklayabileceği düşünülmektedir (Shorey vd., 2011). Sonuç olarak, duygu düzenleme güçlüklerinin flört şiddetiyle ilişkisi karmaşık ve çok boyutlu bir yapıya sahiptir. Negatif yönde çıkan bu ilişki, bireylerin şiddet davranışlarına yönelmek yerine sosyal izolasyon veya içe çekilme stratejileri geliştirebildiklerini gösterebilir.

Cinsiyetin çocukluk çağı ruhsal travmaları, duygu düzenleme güçlükleri ve flört şiddeti üzerindeki etkisi değerlendirildiğinde, cinsiyet değişkeninin bu üç değişken üzerinde genel olarak anlamlı bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak değişkenler ayrı ayrı incelendiğinde yalnızca duygu düzenleme güçlükleri açısından cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Buna göre kadınlar, erkeklere göre daha yüksek düzeyde duygu düzenleme güçlüğü yaşamaktadır. Bu bulguya göre, kadınların duygularını daha yoğun yaşadığı ve ifade ettiği sonucuna varılabilir. Gratz

ve Roemer (2004) duygu düzenlemeyi; duyguları anlamak, duyguların farkında olmak, dürtüsel duyguları kontrol edebilmek ve olumsuz duygusal deneyimler yaşandığında uygun bir şekilde davranmak ve amaçlar doğrultusunda düzenleyebilmek olarak tanımlamışlardır. Yılmaz ve Cenkseven (2020) yapmış oldukları çalışma da üniversite öğrencilerinin duygu düzenleme güçlükleri puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. Benzer şekilde Yumuşak (2019) üniversite öğrencileriyle yapmış olduğu çalışmada duygu düzenleme güçlüğünde cinsiyete göre anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Buna karşın ergenlik dönemiyle ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde ergen kız çocuklarının ergen erkek çocuklarına oranla daha çok duygu düzenleme güçlüğü yaşadıkları ifade edilmektedir (Bender vd., 2012; Neuman vd., 2010). Dolayısıyla duygu düzenleme güçlüğünün yaşın artmasıyla birlikte düşme eğilimine girdiği söylenebilir (Giromini, 2017).

Çalışmada, flört şiddeti ve çocukluk çağı ruhsal travmaları açısından cinsiyetler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Alan yazını incelendiğinde, Wolfe ve arkadaşlarının (2001) çocuk istismarı, ruh sağlığı ve flört şiddeti arasındaki ilişkiyi ele aldıkları çalışmada, çocukluk travmalarının flört şiddeti için önemli bir risk faktörü olduğu belirlenmiştir. Benzer biçimde, Konuralp (2014) kadın katılımcılarla yürüttüğü araştırmada, fiziksel ihmal ve duygusal istismarın yanı sıra babanın eğitim düzeyinin flört şiddetini yordadığını bulmuştur. Karatay'ın (2018) bulguları da çocukluk döneminde şiddete tanıklık eden bireylerin yetişkinlikte şiddet uygulama eğiliminde olduğunu göstermektedir. Nitekim alan yazını incelendiğinde çocukluk çağı travmalarına maruz kalan bireylerin yetişkinlik döneminde depresyon ve saldırganlık gibi çeşitli sorunlarda yaşayabileceği bilinmektedir (Margolin vd., 2009). Ancak Vahip (2002), çocuklukta travmaya maruz kalan bireylerde gelişen acizlik duygusunun, düşük şiddet eğilimiyle sonuçlanabileceğini ifade ederek alan yazınındaki farklılaşmalara işaret etmiştir. Bu durum, bireysel farklılıklar ve başa çıkma mekanizmalarının önemine vurgu yapmaktadır.

Çocukluk çağı ruhsal travmaları değişkeninde de cinsiyet farkının anlamlı çıkmaması, travmatik deneyimlerin hem erkek hem kadın bireyler için yaygın olduğunu göstermektedir. Ancak mevcut alan yazını incelendiğinde bu durumun tersi olduğunu göstermektedir. Güneş ve Tarhan (2022) çalışmasında erkeklerin çocukluk çağı travma yaşantıları puan ortalamasının kadınlardan daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde Kaya (2018) ve Karayiğit (2018) yapmış oldukları

çalışmalarda erkek bireylerin kadınlara göre daha fazla çocukluk dönemi istismar yaşantısına sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun kadınlara nazaran daha fazla erkek bireylerin travma yaşantısına sahip olması toplumsal cinsiyet rolleriyle açıklanabilir (Güneş ve Tarhan, 2022). Özellikle Türkiye'de erkek çocukların duygularını ifade etmeye dair sosyal sınırlılıklarla karşılaştıkları bilinmektedir. Bu bağlamda, özellikle nitel araştırmalarla bu travmaların farklı cinsiyetlerde nasıl deneyimlendiğini anlamaya yönelik daha derinlikli çalışmalara ihtiyaç vardır. Sonuç olarak, bu bulgular cinsiyetin psikolojik değişkenler üzerindeki etkisinin tek bir faktör olarak değil, kültürel normlar, toplumsal roller ve bireysel yaşantılarla birlikte değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Gelecekte yapılacak çalışmalarda boylamsal desenlerin kullanılması, farklı yaş gruplarının karşılaştırılması ve toplumsal cinsiyetle birlikte çok boyutlu olarak ele alınması önemlidir.

5.2. Sonuç

Bu araştırma, beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin çocukluk ağı ruhsal travmaları, duygu düzenleme güçlükleri ve flört şiddeti eğilimleri arasındaki ilişkileri incelemeyi amaçlamıştır. Çalışma, Türkiye'nin Karadeniz Bölgesi'nde yer alan bir devlet niversitesinde ğrenim gören 473 niversite ğrencisi ile yrtlmştir.

Araştırma bulguları, çocukluk ağı ruhsal travmaları ile duygu düzenleme güçlükleri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir. Bu sonuç, erken dönemde yaşanılan travmatik deneyimlerin bireylerin duygu düzenleme kapasitesini olumsuz etkileyebileceğine işaret etmektedir. Bununla birlikte, duygu düzenleme güçlüklerinin flört şiddeti üzerindeki yordayıcı etkisi anlamlı bulunmuş ve bu ilişkinin negatif yönlü olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, bireylerin duygu düzenleme becerileri arttıķa flört şiddeti eğilimlerinin azaldığını göstermektedir. Bunun yanı sıra, çocukluk ağı travmalarının flört şiddeti üzerindeki yordayıcı etkisi ise negatif yönde ve anlamlı ıkımış; bu durum alan yazınındaki bazı çalışmalarla çelişmekte olup, daha derinlemesine incelemeleri gerekli kılmaktadır.

MANOVA analizi sonuçlarına göre, cinsiyet değişkeninin duygu düzenleme güçlükleri üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu belirlenmiştir; kadın katılımcıların bu konuda daha yüksek puanlara sahip olduğu grlmştir. Ancak cinsiyetin flört şiddeti ve çocukluk ağı travmaları üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı belirlenmiştir.

Genel olarak elde edilen bulgular, erken dönem travmatik deneyimlerin bireyin duygusal işlevselliğini etkilediğini ve bunun romantik ilişkilerde sergilenen

davranışlara da yansıdığını göstermektedir. Bu kapsamda, flört ilişkilerinde yaşanan şiddet davranışlarının önlenmesi için, bireylerin duygu düzenleme becerilerinin geliştirilmesi ve erken dönem psikososyal müdahalelere önem verilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır.

5.3. Öneriler

5.3.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

- Danışmanlar ve eğitimciler çocuklukta yaşanan travmaların etkilerini göz önüne alarak çalışmalıdır.
- Genç bireylerde duyguları tanıma ve düzenlemeyle ilgili beceri geliştirme çalışmaları yapılmalıdır.
- Gençlere yönelik flört şiddetini önlemeye yönelik eğitimler verilmelidir. Bunun yanı sıra sağlıklı ilişki ve iletişim becerileri kazandıran programlar düzenlenerek desteklenmelidir.
- Duygusal istismar ve ihmal gibi konular hakkında bilgilendirici çalışmalar yapılmalı, toplumsal farkındalığa yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
- Üniversite psikolojik danışma merkezleri, öğrencilerin geçmiş travmalarına yönelik tarama ve yönlendirme programları geliştirerek destek mekanizmaları oluşturmaktadır.

5.3.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Duygu düzenleme güçlükleri ile flört şiddeti arasındaki negatif ilişki bulgusu, önceki literatürle çeliştiğinden daha derinlikli nitel çalışmalarla bu ilişkinin bağlamsal boyutları incelenmelidir.
- Cinsiyetin etkisinin belirgin olmaması, toplumsal cinsiyet rolleri ve ifade mekanizmaları açısından farklı örneklerle tekrar test edilmelidir.
- Çalışma yalnızca bir bölgedeki devlet üniversitesinde yapılmıştır. Farklı sosyo-kültürel bağlamlardaki örneklerle karşılaştırmalı araştırmalar yürütülmelidir.

KAYNAKLAR

- Aba, Y. A. (2008). *Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin (The Revised Conflict Tactics Scales – CTS2) üniversite öğrencilerinde geçerlik ve güvenirlik çalışması* (Yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi). YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Abidin, F. A., Novita, S., Kustimah, K., Hasyati, B. M., Azoma, M., Darmagita, S. F., ... Millati, A. Q. (2024). Mindful parenting as a mediator in parents' perspective-taking: exploring the roles of causal attribution and self-compassion. *Psychology Research and Behavior Management*, 17, 249–258. <https://doi.org/10.2147/PRBM.S445490>
- Açıker, G. (2021). *Üniversite öğrencilerinin çocukluk çağı travmalarıyla yetişkinlik dönemi duygusal şiddete maruz kalma düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi). YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Akbaş, U., ve Tavşancıl, E. (2015). Farklı örneklem büyüklüklerinde ve kayıp veri örüntülerinde ölçeklerin psikometrik özelliklerinin kayıp veri baş etme teknikleri ile incelenmesi. *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology*, 6(1), 38-57. <https://doi.org/10.21031/epod.26476>
- Aksoy, B.N. (2023). *Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin çocukluk çağı ruhsal travmalarının kimlik gelişimleri ve stresle başa çıkma becerileri üzerindeki etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi). YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Aldao, A., Nolen-Hoeksema, S., Schweizer, S. (2010). Emotion-regulation strategies across psychopathology: a meta-analytic review. *Clinical Psychology Review*, 30 , 217–237. <http://dx.doi.org/https://doi.org/10.1016/j.cpr.2009.11.004>
- Alink L.R, Cicchetti, D., Kim, J., and Rogosch, F.A. (2009). Mediating and moderating processes in the relation between maltreatment and psychopathology: mother-child relationship quality and emotion regulation. *J Abnorm Child Psychol.*, 37:831–43. doi: 10.1007/s10802-009-9314-4
- Alpay, E. H., Aydın, A. ve Bellur, Z. (2017). Çocukluk çağı travmalarının depresyon ve travma sonrası stres belirtileri ile ilişkisinde duygu düzenleme güçlüklerinin aracı rolü. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 20(3), 218-226. [10.5505/kpd.2017.98852](https://doi.org/10.5505/kpd.2017.98852)
- Aluede, O., Imhonde, H. and Eguavoen, A. (2006). Academic, career and personal needs of Nigerian university students. *Journal of Instructional Psychology*, 33(1), 50-57.
- American Psychiatric Association (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). American Psychiatric Publishing.
- Ames, T. L., Glenn, L. A., and Simons, L. E. (2014). Dating violence: Promoting awareness and mitigating risk through nursing innovations. *Journal of the American Association of Nurse Practitioners*, 26(3), 143-147. DOI: 10.1002/2327-6924.12095
- Anda, R.F., Felitti, V.J., and Bremner, J.D. (2006) The enduring effects of abuse and related adverse experiences in childhood. *Eur Arch Psychiatry Clin Neurosci* 256, 174–186. <https://doi.org/10.1007/s00406-005-0624-4>
- Aslan, D., Vefikuluçay, D., Zeyneloğlu, S., Erdost, T., ve Temel, F. (2008). *Ankara'da iki hemşirelik yüksekokulunun birinci ve dördüncü sınıflarından okuyan öğrencilerinin flört şiddetine maruz kalma, flört ilişkilerinde şiddet uygulama durumlarının ve bu konudaki görüşlerinin saptanması araştırması*. Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma Merkezi.

- Atak, H. (2011). Kimlik gelişimi ve kimlik biçimlenmesi: Kuramsal bir değerlendirme. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3(1), 163-213.
- Atakay, C. (2014). Romantik yakın ilişkilerde şiddetin öncülleri. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 2(3), 1-9.
- Ayala, M. D. L. C., Molleda, C. B., Rodríguez-Franco, L., Galaz, M. F., Ramiro-Sánchez, T., and Díaz, F. J. R. (2014). Unperceived dating violence among Mexican students. *International Journal of Clinical and Health Psychology*, 14(1), 39-47. [https://doi.org/10.1016/S1697-2600\(14\)70035-3](https://doi.org/10.1016/S1697-2600(14)70035-3)
- Aydoğan, M., Karatepe, R., ve Yelken, T. Y. (2022). Üniversite öğrencilerinin kariyer farkındalıklarıyla 21. yüzyıl becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(3), 1578-1597. <https://doi.org/10.17679/inuefd.1132893>
- Aykam, D., ve Bodrumlu, E. H. (2022). Çocukların maruz kaldığı kötü muamele bulgularının dış hekimliği açısından değerlendirilmesi. *Batı Karadeniz Tıp Dergisi*, 6(2), 129-136. <https://doi.org/10.29058/mjwbs.1070016>
- Ayyıldız, E., ve Akardaş, E. (2020). Aklımızdaki ‘Çocuk’: Erken çocukluk uzmanlarının çocuk algısı fenomenolojisi. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 56-65.
- Baird, K. (2015). Understanding the role of emotion regulation in dating violence during adolescence. [Thesis Master, York University]. Yorkspace Library.
- Bayraktarlı, S., & Kılıç, M. (2022). Üniversite öğrencilerinde duygu düzenleme güçlüğü ve psikolojik belirtiler: Kaçınma stratejilerinin aracı rolü. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 10(23), 150–167.
- Bender, P. K., Reinholdt-Dunne, M. L., Esbjörn, B. H., and Pons, F. (2012). Emotion dysregulation and anxiety in children and adolescents: Gender differences. *Personality and Individual Differences*, 53(3), 284-288. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2012.03.027>
- Berkowitz, L. (1993). *Aggression: Its causes, consequences, and control*. McGraw-Hill.
- Bernstein, D. P., Fink, L., Handelsman, L., Foote, J., Lovejoy, M., Wenzel, K., and Ruggiero, J. (1994). Initial reliability and validity of a new retrospective measure of child abuse and neglect. *The American Journal of Psychiatry*, 151(8), 1132-1136. <https://doi.org/10.1176/ajp.151.8.1132>
- Bernstein, D. P., Stein, J. A., Newcomb, M. D., Walker, E., Pogge, D., Ahluvalia, T., and Zule, W. (2003). Development and validation of a brief screening version of the Childhood Trauma Questionnaire. *Child Abuse & Neglect*, 27(2), 169-190. [https://doi.org/10.1016/S0145-2134\(02\)00541-0](https://doi.org/10.1016/S0145-2134(02)00541-0)
- Bilim, G. (2012). Çocukluk çağı örselenme yaşantıları: duygu düzenleme, kişilerarası tarz ve genel psikolojik sağlık açısından bir inceleme (Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi). YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Bjureberg, J., Ljótsson, B., Tull, M. T., Hedman, E., Sahlin, H., Lundh, L. G., ... and Gratz, K. L. (2016). Development and validation of a brief version of the difficulties in emotion regulation scale: the DERS-16. *Journal Of Psychopathology And Behavioral Assessment*, 38, 284-296.
- Bliton, C. F., Wolford-Clevenger, C., Zapor, H., Elmquist, J., Brem, M. J., Shorey, R. C., and Stuart, G. L. (2016). Emotion dysregulation, gender, and intimate partner violence perpetration: An exploratory study in college students. *Journal of Family Violence*, 31 (3), 371–377.
- Bookwala, J., Frieze, I. H., Smith, C., Ryan, K. (1992). Predictors of dating violence: A multivariate analysis. *Violence and Victims*, 7(4), 297-311. DOI: 10.1891/0886-6708.7.4.297

- Bostancı, N., Albayrak, B., Bakoğlu, İ. ve Çoban, Ş. (2006). Üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı travmalarının depresif belirtileri üzerine etkisi. *Yeni Sempozyum Dergisi*, 44(2), 100-106.
- Braunstein, L. M., Gross, J. J., and Ochsner, K. N. (2017). Explicit and implicit emotion regulation: a multi-level framework. *Social cognitive and affective neuroscience*, 12(10), 1545-1557. DOI: 10.1093/scan/nsx096
- Bridgett, D. J., Gartstein, M. A., Putnam, S. P., Lance, K. O., Iddins, E., and Waits, R. (2011). Emerging effortful control in toddlerhood: The role of infant orienting/regulation, maternal effortful control, and maternal time spent in caregiving activities. *Infant Behavior & Development*, 34, 189–199.
- Brooks-Russell, A., Foshee, V.A., Reyes, H.L.M. (2015). Dating violence (“Handbook of adolescent behavioral problems: evidence-based approaches to prevention and treatment” İçinde Bölüm, Ed: T.P. Gullotta ve ark.), Springer Science+Business Media.
- Bryer, J. B., Nelson, B. A., Miller, J. B., and Krol, P. A. (1987). Childhood sexual and physical abuse as factors in adult psychiatric illness. *The American journal of psychiatry*, 144(11), 1426-1430. <https://doi.org/10.1176/ajp.144.11.1426>
- Burns, E., Jackson, J., and Harding, H. (2010). Child maltreatment, emotion regulation, and posttraumatic stress: the impact of emotional abuse. *J Aggress Maltreat Trauma*, 19:801–19. doi: 10.1080/10926771.2010.522947
- Bursal (2019). *SPSS ile temel veri analizleri, SPSS ile normallik varsayımı analizi ve uç değer tespiti* (s.49-63). Anı Yayıncılık.
- Bülbül, F., Çakır, Ü., Ülkü, C., Üre, I., Karabatak, O., ve Alpak, G. (2013). Yineleyen ve ilk atak depresyonda çocukluk çağı ruhsal travmalarının yeri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 14(2), 93-99.
- Carr, J. L., and VanDeusen, K. M. (2002). The relationship between family of origin violence and dating violence in college men. *Journal of Interpersonal Violence*, 17 , 630-646. <http://dx.doi.org/https://doi.org/10.1177/0886260502017006003>
- Chu, J. A., Frey, L. M., Ganzel, B. L., and Matthews, J. A. (1999). Memories of childhood abuse: Dissociation, amnesia, and corroboration. *American Journal of Psychiatry*, 156(5), 749-755. <https://doi.org/10.1176/ajp.156.5.749>
- Civan Gökkaya, S. (2022). Flört Şiddeti Ölçeği’nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(1), 197-222. <https://doi.org/10.18026/cbayarsos.1032755>
- Clément, M. È., Bérubé, A., and Chamberland, C. (2016). Prevalence and risk factors of child neglect in the general population. *Public Health*, 138, 86-92. <https://doi.org/10.1016/j.puhe.2016.03.018>
- Cloitre, M., Miranda, R., Stovall-McClough, K. C., and Han, H. (2005). Beyond PTSD: Emotion regulation and interpersonal problems as predictors of functional impairment in survivors of childhood abuse. *Behavior Therapy*, 36(2), 119–124. [https://doi.org/10.1016/S0005-7894\(05\)80060-7](https://doi.org/10.1016/S0005-7894(05)80060-7)
- Coffey, P., Leitenberg, H., Henning, K., Bennett, R. T., Jankowski, M. K. (1996). Dating violence: The association between methods of coping and women’s psychological adjustment. *Violence and Victims*, 11(3), 227-238.
- Çakır, Ö., Harcar, T., Sürgevil, O., ve Budak, G. (2014). Kadına yönelik şiddet ve Türkiye’de kadına yönelik şiddetin durumu. *Toplum ve Demokrasi Dergisi*, 2(4), 51-70.
- Çuhadaroğlu Çetin, F. (2008). İstismar. In F. Çuhadaroğlu Çetin, B. Pehlivan Türk, F. Ünal, R. Uslu, E. İşeri, T. Türkbay, A. Coşkun, S. Miral, & N. Motavallı (Eds.), *Çocuk ve ergen psikiyatrisi temel kitabı* (ss. 470–477). Hekimler Yayın Birliği.

- Dardis, C. M., Edwards, K. M., Kelley, E. L., and Gidycz, C. A. (2013). Dating violence perpetration: The predictive roles of maternally versus paternally perpetrated childhood abuse and subsequent dating violence attitudes and behaviors. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 22(1), 6-25.
- Davis, J. L., Petretic-Jackson, P. A., and Ting, L. (2001). Intimacy dysfunction and trauma symptomatology: Long-term correlates of different types of child abuse. *Journal of Traumatic Stress*, 14, 63-79.
- DePanfilis, D. (2006). *Child neglect: A guide for prevention, assessment, and intervention*. U.S. Department of Health and Human Services, Administration for Children and Families, Administration on Children, Youth and Families, Children's Bureau, Office on Child Abuse and Neglect.
- Dereboy, Ç., Şahin Demirkapı, E., Şakiroğlu, M. ve Şafak Öztürk, C. (2018). Çocukluk çağı travmalarının, kimlik gelişimi, duygu düzenleme güçlüğü ve psikopatoloji ile ilişkisi. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 29(4), 147-153.
- Doğan, T. (2012). A long-term study of the counseling needs of Turkish university students. *Journal of Counseling & Development*, 90, 91-96. <https://doi.org/10.1111/j.1556-6676.2012.00012.x>
- Dollar, J., and Calkins, S. (2019). Emotion regulation and its development. In *Encyclopedia of infant and early childhood development* (2nd ed.) (pp. 546- 559). <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-809324-5.23665-1>
- Downey, G., Feldman, S., & Ayduk, O. (2000). Rejection sensitivity and male violence in romantic relationships. *Personal relationships*, 7(1), 45-61. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2000.tb00003.x>
- Ducharme, J., Koverola, C., and Battle, P. (1997). Intimacy development: The influence of abuse and gender. *Journal of Interpersonal Violence*, 12(4), 590-599. <https://doi.org/10.1177/088626097012004007>
- Dumlu, K. ve Cimilli, C. (2003). Erken yaşam stresörlerinin nörobiyolojik sonuçları. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 14 (3), 301-310.
- Durmaz, N. (2021). Çocuk istismarı ve ihmalinin tarihçesi. *Türkiye Klinikleri Forensic Medicine-Special Topics*, 7(1), 1-6.
- Eisenberg, N., Cumberland, A., Spinrad, T. L., Fabes, R. A., Shepard, S. A., Reiser, M., ... and Guthrie, I. K. (2001). The relations of regulation and emotionality to children's externalizing and internalizing problem behavior. *Child development*, 72(4), 1112-1134. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00337>
- Erikson, E. H. (1984). *İnsanda gelişim sekiz evresi* (T. B. Üstün & V. Şar, Çev.). Birey ve Toplum Yayınları.
- Faller, K. C. (2003). *Understanding and assessing child sexual maltreatment*. Sage.
- Fidan, F. ve Yeşil, Y. (2013). Nedenleri ve Sonuçları İtibariyle Flört Şiddeti. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 16-24.
- Field, A. (2018). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics* (5th ed.). SAGE Publications.
- Ford, J.D. and Courtois, C.A. (2014) Complex PTSD, affect dysregulation, and borderline personality disorder. *Bord Personal Disord Emot Dysregul*, 1, 9. <https://doi.org/10.1186/2051-6673-1-9>
- García-Moreno, C., Jansen, H. A., Ellsberg, M., Heise, L., and Watts, C. (2005). *WHO multi-country study on women's health and domestic violence against women*. World Health Organization.

- Garofalo, C., Neumann, C. S., Kosson, D. S., and Velotti, P. (2020). Psychopathy and emotion dysregulation: *More than meets the eye*. *Psychiatry Research*, 290, <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2020.113160>
- Gelles, R. J., and Harrop, J. W. (1989). Violence, battering, and psychological distress among women. *Journal of Interpersonal Violence*, 4(4), 400-420. <https://doi.org/10.1177/088626089004004002>
- George, D., and Mallery, P. (2010). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference, 17.0 update* (10th ed.). Pearson.
- Geras, N. (1990). *Radical ethics and post-Marxist extravagances*. Verso.
- Ghaderi, M., Ahi, Q., Vaziri, S., Mansouri, A., and Shahabizadeh, F. (2020). The mediating role of emotion regulation and intolerance of uncertainty in the 140 relationship between childhood maltreatment and nonsuicidal self-injury in adolescents. *International Archives Of Health Sciences*, 7(2), 96–103. DOI: 10.4103/iahs.iahs_21_20
- Gibb, B. E. (2002). Childhood maltreatment and negative cognitive styles: a quantitative and qualitative review. *Clinical Psychology Review*, 22(2), 223- 246. [https://doi.org/10.1016/S0272-7358\(01\)00088-5](https://doi.org/10.1016/S0272-7358(01)00088-5)
- Giromini, L., Ales, F., de Campora, G., Zennaro, A., and Pignolo, C. (2017). Developing age and gender adjusted normative reference values for the Difficulties in Emotion Regulation Scale (DERS). *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 39, 705-714. <https://doi.org/10.1007/s10862-017-9611-0>
- Glaser, D. (2002). Emotional abuse and neglect (psychological maltreatment): A conceptual framework. *Child Abuse & Neglect*, 26(6-7), 697-714. [https://doi.org/10.1016/S0145-2134\(02\)00342-3](https://doi.org/10.1016/S0145-2134(02)00342-3)
- Goleman, D. (1998). *Duygusal zekâ*. Varlık Yayınları.
- Gomes, V., Jardim, P., Taveira, F., Dinis-Oliveira, R. J., and Magalhães, T. (2014). Alleged biological father incest: a forensic approach. *Journal of forensic sciences*, 59(1), 255-259. <https://doi.org/10.1111/1556-4029.12310>
- Gökalp, N. (2019). Duygu eğitimi ve felsefe. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1(1), 77-81.
- Gratz, K. L., and Roemer, L. (2004). Multidimensional assessment of emotion regulation and dysregulation: Development, factor structure, and initial validation of the difficulties in emotion regulation scale. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 26, 41-54. <https://doi.org/10.1023/B:JOBA.0000007455.08539.94>
- Gratz, K. L., Bornovalova, M. A., Delany-Brumsey, A., Nick, B., and Lejuez, C. W. (2009). A laboratory-based study of the relationship between childhood abuse and experiential avoidance among inner-city substance users: The role of emotional nonacceptance. *Behavior Therapy*, 40(2), 190–200. <https://doi.org/10.1016/j.beth.2008.06.002>
- Gratz, K. L., Paulson, A., Jakupcak, M., and Tull, M. T. (2009). Exploring the relationship between childhood maltreatment and intimate partner abuse: Gender differences in the mediating role of emotion dysregulation. *Violence and Victims*, 24(1), 68-82. <http://doi.org/10.1891/0886-6708.24.1.68>
- Greenberg, L. S. (2015). *Emotion-focused therapy: Coaching clients to work through their feelings* (2nd ed.). American Psychological Association.
- Greydanus, D. E., & Merrick, J. (2017). A review of child sexual abuse. *International Journal of Child and Adolescent Health*, 10(3), 289-294.
- Grillo, C. A., Lott, D. A., and The Child Welfare Committee's Subcommittee on Foster Care, National Child Traumatic Stress Network. (2010). *Caring for children who have*

- experienced trauma: A workshop for resource parents – Facilitator's guide. National Child Traumatic Stress Network.
- Gross, J. J. (1998). The emerging field of emotion regulation: An integrative review. *Review of General Psychology*, 2 (3), 271-299. <https://doi.org/10.1037/1089-2680.2.3.271>
- Gross, J. J., and John, O. P. (2003). Individual differences in two emotion regulation processes: Implications for affect, relationships, and well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 85(2), 348–362. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.85.2.348>
- Gross, J. J., and Munoz, R. F. (1995). Emotion regulation and mental health. *Clinical Psychology: Science and Practice*. 2, 151-164. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1468-2850.1995.tb00036>.
- Gruhn, M. A. and Compas, B. E. (2020). Effects of maltreatment on coping and emotion regulation in childhood and adolescence: a meta-analytic review. *Child Abuse & Neglect*, 103, 1-12. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2020.104446>
- Guzmán-González, M., Lafontaine, M. F., and Levesque, C. (2016). Romantic attachment and physical intimate partner violence perpetration in a Chilean sample: The mediating role of emotion regulation difficulties. *Violence and Victims*, 31(5), 854-868. DOI: 10.1891/0886-6708.VV-D-14-00114
- Güneş, F., ve Tarhan, S. (2022). Genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet algılarını yordamada çocukluk çağı örselenme yaşantılarının rolünün incelenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 108-122.
- Harper, F.W.K., Austin, A.G., Cercone, J.L., and Arias, I. (2005). The role of shame, anger, and affect regulation in men's perpetration of psychological abuse in dating relationships. *Journal of Interpersonal Violence*, 20(12):1648–1662. doi: 10.1177/0886260505278717.
- Herman, J. (2016). *Travma ve iyileşme: Şiddetin sonuçları—Ev içi istismardan siyasi teröre* (T. Tosun, Çev.; 4. basım). Literatür Yayınları.
- Herrenkohl, T. I., and Jung, H. (2016). Effects of child abuse, adolescent violence, peer approval and pro-violence attitudes on intimate partner violence in adulthood. *Criminal Behaviour And Mental Health*, 26(4), 304-314.
- Hervás, G., and Vázquez, C. (2006). La regulación afectiva: Modelos, investigación e implicaciones para la salud mental y física. *Rev. Psicol. Gen. Apl.*, 59, 9–36.
- Hibbard, R. A., and Sanders, B. J. (2011). *Child abuse and neglect*. Elsevier.
- Hildyard, K. L., and Wolfe, D. A. (2002). Child neglect: developmental issues and outcomes☆. *Child Abuse & Neglect*, 26(6-7), 679-695. [https://doi.org/10.1016/S0145-2134\(02\)00341-1](https://doi.org/10.1016/S0145-2134(02)00341-1)
- Horton, C. B., and Cruise, T. K. (1997). Clinical assessment of child victims and adult survivors of child maltreatment. *Journal of Counseling & Development*, 76(1), 94-104. <https://doi.org/10.1002/j.1556-6676.1997.tb02381.x>
- Horwarth, J. (2007). *Child neglect: Identification and assessment*. Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.4135/9781452229201>
- Iverson, K. M., McLaughlin, K. A., Adair, K. C., and Monson, C. M. (2014). Anger-related dysregulation as a factor linking childhood physical abuse and interparental violence to intimate partner violence experiences. *Violence and Victims*, 29 (4), 564–578. <http://dx.doi.org/https://doi.org/10.1891/0886-6708.VV-D-12-00125>
- İnce, E. H. (2022). *Erken dönem uyum bozucu şemalar ve dijital flört şiddeti arasındaki ilişkide olumlu duygu düzenleme gücü ve olumsuz duygu düzenleme gücünün*

- aracı rolü (Yüksek lisans tezi, Işık Üniversitesi). YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Jackson SM. (1999). Issues in the dating violence research: a review of the literature. *Aggression and Violent Behavior*, 4(2), 233–247. [https://doi.org/10.1016/S1359-1789\(97\)00049-9](https://doi.org/10.1016/S1359-1789(97)00049-9)
- Jain, A. M. (1999). Emergency department evaluation of child abuse. *Emergency medicine clinics of North America*, 17(3), 575-593. [https://doi.org/10.1016/S0733-8627\(05\)70083-3](https://doi.org/10.1016/S0733-8627(05)70083-3)
- John, S. G., Cisler, J. M. and Sigel, B. A. (2017). Emotion regulation mediates the relationship between a history of child abuse and current ptsd/depression severity in adolescent females. *Journal Of Family Violence*, 32(6), 565–575.
- Johnson, C. F. (2000). Abuse and neglect of children. In R. E. Behrman, R. M. Kliegman, & A. M. Arvin (Eds.), *Nelson textbook of pediatrics* (16th ed., pp. 110–114). WB Saunders.
- Johnson, C. F. (2004). Child sexual abuse. *The lancet*, 364(9432), 462-470.
- Johnson, M. P. (2011). Gender and types of intimate partner violence: A response to an anti-feminist literature review. *Aggression and Violent Behavior*, 16(4), 289-296. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2011.04.006>
- Kara, B., Biçer, Ü., ve Gökalp, A. S. (2004). Çocuk istismarı. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 47(2), 140-151.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayıncılık.
- Karataş, U. Y. (2020). *Affetmemenin yordayıcıları olarak çocukluk çağı travmaları ve bilişsel duygu düzenlemenin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi). YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Karataş, Z. (2019). *Romantik ilişki doyumu ile duygu düzenleme gücü ve kişiler arası tarz arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi). YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Karatay, G. D. G. (2018) Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine ilişkin tutum ve davranışları. *STED/Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 27(1), 62-71.
- Karayığit, S. (2018). *Çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ile erken dönem uyumsuz şemalar arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi). YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Kaya Sakarya, A. (2013). *Üniversitede öğrenim gören gençlerde flörtte şiddet* (Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi). YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Kaya, F. (2010). *Çocukluk döneminde yaşanan istismarın kişilerarası ilişki tarzları üzerindeki etkisi: Erken dönem uyum bozucu şemaların aracı rolü* (Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi). YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Kaya, G (2022). *Üniversite öğrencilerinde flört şiddetinin yaygınlığı ve bunu etkileyen faktörlerin incelenmesi: Giresun Üniversitesi örneği*. (Yüksek lisans tezi, Giresun Üniversitesi). YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Kayı, Z. Yavuz, M.F. Arıcan, N. (2000). Kadın Üniversite Gençliği ve Mezunlarına Yönelik Cinsel Saldırı Mağdur Araştırması. *Adli Tıp Bülteni*, 5:157-163.
- Katz, L. F., Stettler, N., and Gurtovenko, K. (2015). Traumatic Stress Symptoms in Children Exposed to Intimate Partner Violence: The Role of Parent Emotion Socialization and Children's Emotion Regulation Abilities. *Social Development*, 25 (1), 47–65.

- Kellerman, I. J. (2011). *An investigation of the factors associated with electronic aggression among college students* [Master's thesis, California State University]. ProQuest Dissertations & Theses Global. (Publication No. 914377121)
- Khubchandani, J. (2010). *Adolescent dating violence: School nurses' perceptions and practices* [Doctoral dissertation, The University of Toledo]. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- Kılınçer, A.S. ve Tuzgöl Dost, M. (2014). Üniversitenin Romantik İlişkilerinde Algıladıkları İstismar. *Türk Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Dergisi*, 5(42). <https://doi.org/10.17066/pdrd.94701>
- Kinnear, K. L. (2007). *Childhood sexual abuse: A reference handbook*. Bloomsbury Publishing USA.
- Kocamanoğlu, F. N. (2021). *Geç ergenlik döneminde flört şiddeti ile çocukluk çağı ruhsal travmaları ve ruhsal belirtiler arasındaki ilişki* (Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi). YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Kokurcan, A. ve Özsan Hüseyin, H. (2012). Travma kavramının psikiyatri tarihindeki gidişatı. *Kriz Dergisi*, 20(1), 19-24. https://doi.org/10.1501/Kriz_0000000330
- Kollman, D. M., Brown, T. A., and Barlow, D. H. (2009). The construct validity of acceptance: A multitrait-multimethod investigation. *Behavior Therapy*, 40(3), 205-218. <https://doi.org/10.1016/j.beth.2008.06.002>
- Konuralp, C. E. (2014). Revictimization among survivors of childhood maltreatment: Abuse and neglect. (Yüksek lisans tezi, Bahçeşehir Üniversitesi). YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Koole, S. L. (2008). The psychology of emotion regulation: An integrative review. *Cognition and Emotion*, 23(1), 4-41. <https://doi.org/10.1080/02699930802619031>
- Kopp, C. B. (1989). Regulation of distress and negative emotions: A developmental view. *Developmental Psychology*, 25(3), 343-354. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.25.3.343>
- Krug, E. G., Mercy, J. A., Dahlberg, L. L., & Zwi, A. B. (2002). The world report on violence and health. *The Lancet*, 360(9339), 1083-1088.
- Lee, K. D., Rodriguez, L. M., Edwards, K. M., and Neal, A. M. (2020). Emotional dysregulation and intimate partner violence: A dyadic perspective. *Psychology of violence*, 10 (2), 162-171. <https://doi.org/10.1037/vio0000248>
- Leen, E., Sorbring, E., Mawer, M., Holdsworth, E., Helsing, B., Bowen, E. (2013). Prevalence, dynamic risk factors and the efficacy of primary interventions for adolescent dating violence: An international review. *Aggression and Violent Behavior*, 18: 159-174. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2012.11.015>
- Lewis, D. O. (1992). From abuse to violence: Psychophysiological consequences of maltreatment. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 31(3), 383-391. <https://doi.org/10.1097/00004583-199205000-00001>
- Lewis, S. (1999). *An adult's guide to childhood trauma: understanding traumatised children in South Africa*. New Africa Books.
- Lewis, S. F., Fremouw, W. (2001). Dating violence: A critical review of the literature. *Clinical Psychology Review*, 21(1), 105-127. [https://doi.org/10.1016/S0272-7358\(99\)00042-2](https://doi.org/10.1016/S0272-7358(99)00042-2)
- Li, S., Zhao, F., and Yu, G. (2019). Childhood maltreatment and intimate partner violence victimization: A meta-analysis. *Child Abuse & Neglect*, 88, 212-224. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2018.11.012>

- Lieberman, A. F., Chu, A., Van Horn, P., and Harris, W. W. (2011). Trauma in early childhood: Empirical evidence and clinical implications. *Development and Psychopathology*, 23(2), 397-410. doi:10.1017/S0954579411000137
- Lynch, M. (1991). Çocuk istismarı ve ihmali. *Çocukların Kötü Muameleden Korunması*, 1, 37-44.
- M. Lee Manning (2002) Havighurst's developmental tasks, young adolescents, and diversity, *The Clearing House*, 76(2), 75-78, DOI: 10.1080/00098650209604953
- Maharaj, N. (2019). Dating violence among college students: considerations for promoting ethical practice. *Ethics and Social Welfare*, 1–20. doi:10.1080/17496535.2018.1563202
- Makepeace, J. M. (1981). Courtship violence among college students. *Family Relations*, 30(1), 97–102. <https://doi.org/10.2307/584242>
- Makin-Byrd, K., Bierman, K.L. and Conduct Problems Prevention Research Group. Individual and Family Predictors of the Perpetration of Dating Violence and Victimization in Late Adolescence. *J Youth Adolescence* 42, 536–550 (2013). <https://doi.org/10.1007/s10964-012-9810-7>
- Mangiafico, S. S. (2016). *An R companion for the handbook of biological statistics* (2nd ed.). Sparky House.
- Manly, J. T. (2005). Advances in research definitions of child maltreatment. *Child Abuse & Neglect*, 29(5), 425-439.
- Margolin, G., Vickerman, K.A., Ramos, and M.C. (2009). Youth exposed to violence: Stability, co-occurrence, and context. *Clin Child Fam Psychol Rev* 12, 39–54. <https://doi.org/10.1007/s10567-009-0040-9>
- Marusak, H., Martin, K., Etkin, A. Childhood trauma exposure disrupts the automatic regulation of emotional processing. *Neuropsychopharmacol* 40, 1250–1258 (2015). <https://doi.org/10.1038/npp.2014.311>
- Matud, M.P. (2007). Flört şiddeti ve aile içi şiddet. *Ergen Sağlığı Dergisi*, 40 (4), 295-297.
- Megawati, P., Anwar, Z., and Masturah, A.N. (2019). Hubungan regulasi emosi dengan perilaku kekerasan dalam berpacaran pada mahasiswa. *Jurnal Cognicia*, 7(2), 214-227.
- Michaud, Y. (1991). *Şiddet* (C. Muhtaroglu, Çev.). İletişim Yayınları.
- Mullen, P. E., Martin, J. L., Anderson, J. C., Romans, S. E., and Herbison, G. P. (1996). The long-term impact of the physical, emotional, and sexual abuse of children: A community study. *Child abuse & neglect*, 20(1), 7-21. [https://doi.org/10.1016/0145-2134\(95\)00112-3](https://doi.org/10.1016/0145-2134(95)00112-3)
- Murray, C. E., and Kardatzke, K. N. (2007). Dating violence among college students: Key issues for college counselors. *Journal of College Counseling*, 10(1), 79-89. <https://doi.org/10.1002/j.2161-1882.2007.tb00008.x>
- Neumann, A., van Lier, P. A., Gratz, K. L., and Koot, H. M. (2010). Multidimensional assessment of emotion regulation difficulties in adolescents using the difficulties in emotion regulation scale. *Assessment*, 17(1), 138-149.
- Nolen-Hoeksema, S. (2012). Emotion regulation and psychopathology: The role of gender. *Annual Review of Clinical Psychology*, 8(1), 161-187. <https://doi.org/10.1146/annurev-clinpsy-032511-143109>
- O'leary, K. D. (1999). Psychological abuse: A variable deserving critical attention in domestic violence. *Violence And Victims*, 14(1), 3-23.

- O'leary, K. D., Murphy, C. M. (1992). Clinical issues in the assessment of spouse abuse. *A Clinical And Legal Sourcebook* (pp.26- 46). Wiley.
- Oktay, F. (2019). Uyuma yönelik olmayan bir duygu düzenleme stratejisi olarak kompulsyonlar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 22(43), 74-86.
- Özdemir, D. F. (2010). Cinsel istismar ve çocuk ruh sağlığı. *Katkı Pediatri Dergisi*, 32(5), 569-582.
- Özdere, M., ve Kürtül, N. (2018). Flört şiddeti eğitiminin, üniversite öğrencilerinin flört şiddetine ilişkin tutumlarının etkisi. *SSD Journal*, 3(9), 123-136. <http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.15167>
- Özen, Y. (2019). Psikolojik travmanın insanlık kadar eski tarihi. *The Journal of Social Science*, 3(5), 362-375.
- Öztürk, M. (2011). *Çocuk ihmal ve istismarı*. M. Öztürk (Edt.). *Çocuk hakları açısından çocuk ihmal ve istismarı*. Çocuk Vakfı Yayınları.
- Pallant, J. (2020). *SPSS survival manual: A step by step guide to data analysis using IBM SPSS* (7th ed.). McGraw-Hill Education.
- Payne, J. S., Galvan, F. H., Williams, J. K., Prusinski, M., Zhang, M., Wyatt, G. E., and Myers, H. F. (2014). Impact of childhood sexual abuse on the emotions and behaviours of adult men from three ethnic groups in the USA. *Culture, Health & Sexuality*, 16(3), 231–245. <https://doi.org/10.1080/13691058.2013.867074>
- Perry, B. D. (1994). Neurobiological sequelae of childhood trauma: Post traumatic stress disorders in children. In M. Murburg (Ed.), *Catecholamine function in post traumatic stress disorder* (pp. 253–276). American Psychiatric Press.
- Polat, O. (2001). *Çocuk ve şiddet*. Der Yayınları.
- Polat, O. (2007). *Tüm boyutlarıyla çocuk istismarı*. Seçkin.
- Renner, L. M., and Whitney, S. D. (2012). Risk factors for unidirectional and bidirectional intimate partner violence among young adults. *Child Abuse & Neglect*, 36(1), 40-52.
- Rezaei, M., Ghazanfari, F., and Rezaee, F. (2016). The role of childhood trauma, early maladaptive schemas, emotional schemas and experimental avoidance on depression: A structural equation modeling. *Psychiatry Research*, 246, 407– 414. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2016.10.037>
- Roberton, T., Daffern, M., and Bucks, R. S. (2012). Emotion regulation and aggression. *Aggression and Violent Behavior*, 17(1), 72–82. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2011.09.006>
- Roth, G., Benita, M., Amrani, C., Shachar, B. H., Asoulin, H., Moed, A., ... and Kanat-Maymon, Y. (2014). Integration of negative emotional experience versus suppression: Addressing the question of adaptive functioning. *Emotion*, 14(5), 908.
- Rukiye, A. Y., ve Kılınçel, O. (2020). Panik bozukluğu olan hastalarda çocukluk çağı travması ile duygusal işlev bozukluğu arasındaki ilişki. *Cukurova Medical Journal*, 45(4), 1587-1597. <https://doi.org/10.17826/cumj.742665>
- Runyan D, Wattam C, Ikeda R, Hassan F, Ramiro L. (2002). Child Abuse And Neglect By Parents and Other Caregivers. *World Health Organization*. 59-86.
- Sabatelli, R. M. (1988). Exploring relationship satisfaction: A social exchange perspective on the interdependence between theory, research and practice. *Family Relations*.37(2), 217-222.

- Salman, Y. (2015). Çocukluk çağı istismarı ve ebeveynler arası şiddete tanık olmanın psikolojik sıkıntı aracılığıyla flört şiddeti üzerindeki rolü. (Yüksek lisans tezi, Bahçeşehir Üniversitesi). YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Saltzman, L. E., Fanslow, J. L., McMahon, P. M., and Shelley, G. A. (1999). Intimate partner violence surveillance: Uniform definitions and recommended data elements. Version 1.0.
- Sarihan, B. (2019). Üniversite öğrencilerinde flört şiddetinin yordayıcıları olarak ve çocukluk çağı travma yaşantıları ve toplumsal cinsiyetçilik özellikleri (Yüksek lisans tezi, Ufuk Üniversitesi). YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Sarihan, B. (2019). Üniversite öğrencilerinde flört şiddetinin yordayıcıları olarak ve çocukluk çağı travma yaşantıları ve toplumsal cinsiyetçilik özellikleri (Yükse lisans tezi, Ufuk Üniversitesi) YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Scher, C. D., Forde, D. R., McQuaid, J. R., and Stein, M. B. (2004). Prevalence and demographic correlates of childhood maltreatment in an adult community sample. *Child Abuse & Neglect*, 28(2), 167-180. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2003.09.012>
- Schweiter, R. D. (1996). Problems and awareness of support services among students at an urban Australian university. *Journal of American College Health*, 45(2), 73-77. <https://doi.org/10.1080/07448481.1996.9936865>
- Serçe, R. (2023). Flört şiddeti ve çocukluk dönemi örselenme yaşantıları: reddedilme duyarlılığı, akılcı olmayan inançların aracılık rolü (Yüksek lisans tezi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi). YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Segrin, C. (2004). Concordance on negative emotion in close relationships: Transmission of emotion or assortative mating? *Journal of Social and Clinical Psychology*, 23 , 836–856.
- Sheppes, G., Suri, G. and Gross, J. J. (2015). Emotion regulation and psychopathology. *Annu. Rev. Clin. Psychol.* 11, 379–405. <https://doi.org/10.1146/annurev-clinpsy-032814-112739>
- Shipman, K. L., Schneider, R., Fitzgerald, M. M., Sims, C., Swisher, L., and Edwards, A. (2007). Maternal emotion socialization in maltreating and non-maltreating families: Implications for children's emotion regulation. *Social Development*, 16(2), 268-285.
- Shipman, K., Zeman, J., Fitzgerald, M., and Swisher, L. M. (2003). Regulating emotion in parent-child and peer relationships: A comparison of sexually maltreated and nonmaltreated girls. *Child Maltreatment*, 8(3), 163-172. <https://doi.org/10.1177/1077559503254144>
- Shirley, F. S., and Kenneth, S. P. (1994). The experience of "forgetting" childhood abuse: A national survey of psychologists. In J. L. Herman (Ed.), *Trauma and recovery* (pp. 636–639). Basic Books.
- Shorey, R. C., Brasfield, H., Febres, J., and Stuart, G. L. (2011). An examination of the association between difficulties with emotion regulation and dating violence perpetration. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 20(8), 870–885. <https://doi.org/10.1080/10926771.2011.629342>
- Shorey, R. C., Cornelius, T. L., and Bell, K. M. (2008). Behavioral theory and dating violence: A framework for prevention programming. *The Journal of Behavior Analysis of Offender and Victim Treatment and Prevention*, 1(4), 1–13. <https://doi.org/10.1037/h0100452>
- Shull, J. R. (1998). Emotional and psychological child abuse: Notes on discourse, history, and change. *Stan. L. Rev.*, 51, 1665.

- Silverman, A. B., Reinherz, H. Z., and Giaconia, R. M. (1996). The long-term sequelae of child and adolescent abuse: A longitudinal community study. *Child Abuse & Neglect*, 20(8), 709-723. [https://doi.org/10.1016/0145-2134\(96\)00059-2](https://doi.org/10.1016/0145-2134(96)00059-2)
- Straus, M. A. (2004). Prevalence of violence against dating partners by male and female university students worldwide. *Violence Against Women*, 10(7), 790-811. <https://doi.org/10.1177/1077801204265552>
- Sugarman D, Hotaling G. (1989) Dating violence: prevalence, context, and risk markers. *Violence in Dating Relationships* 1989; 3-32.
- Sunday, S., Kline, M., Labruna, V., Pelcovitz, D., Salzinger, S., and Kaplan, S. (2011). The role of adolescent physical abuse in adult intimate partner violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 26(18), 3773-3789.
- Şahiner, Ü. M., Yurdakök, K., Kavak, U. S., ve Çetin, İ. (2001). Tıbbi açıdan çocuk istismarı. *Katkı Pediatri Dergisi*, 22(5), 276-285.
- Şar, V. (1998). Kötüye kullanım ve ihmalle ilişkili sorunlar. *Psikiyatri Temel Kitabı*, 2, 823-833.
- Şar, V., Öztürk, E. ve İkikardeş, E. (2012). Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeğinin Türk uyarlamasının geçerlilik ve güvenilirliği. *Türkiye Klinikleri*, 32(4), 1054-1063.
- Tabachnick, B. G., and Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Pearson.
- Taner, Y., ve Gökler, B. (2004). Çocuk istismarı ve ihmali: Psikiyatrik yönleri. *Acta Medica*, 35(2), 82-86.
- Tekin, A., ve Türk, B. (2018). Üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı travmaları ile flört şiddeti arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İçinde Turaz Akademi*, 85-91.
- Tekin, H. H., ve Karakuş, Ö. (2019) The relationship between childhood trauma, emotion regulation difficulties and marriage satisfaction in pregnant adolescents. *Turkish Journal Of Family Medicine And Primary Care*, 13(4), 500-507
- Terr, L. C. (2003). Childhood traumas: An outline and overview. *Focus*, 1(3), 322-334. <https://doi.org/10.1176/foc.1.3.322>
- Topbaş, M. (2004). İnsanlığın büyük bir ayıbı: Çocuk istismarı. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 3(4), 76-80.
- Topçu, S., ve Özçelik, B. (2009). *Silinmeyen izler: Çocuk, genç ve engellilerin istismar ve ihmali*. Phoenix Yayınevi.
- Turan, A. ve Tıraş, Z. (2016). *Çocuk İhmal ve İstismarı*. Çizgi Kitabevi.
- Türk Dil Kurumu. (2006). *Duygu nedir?* <https://www.tdk.gov.tr>
- Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK]. (2020). Güvenlik birimine gelen veya getirilen çocuk istatistikleri, 2015-2019. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=GüvenlikBirimine-Gelen-veya-Getirilen-Cocuk-Istatistikleri-2015-2019-33632>
- Uluocak, S., Gökulu, G., ve Bilir, O. (2014). A strategic starting point for the elimination of violence against women: Intimate partner violence Kadına yönelik şiddetin önlenmesinde stratejik bir başlangıç noktası: Partner şiddeti. *Journal of Human Sciences*, 11(2), 362-387.
- UNICEF and SHÇEK. (2010). *Türkiye'de çocuk istismarı ve aile içi şiddet araştırması – Özet raporu*. Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) ve T.C. Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK). <https://www.unicef.org/turkiye/raporlar/t%C3%BCrkiyede-%C3%A7ocuk-istismari-ve-aile-i%C3%A7i-%C5%9Fiddet-ara%C5%9Firmasi-%C3%B6zet-raporu-2010>

- UNICEF. (2003). *Çocuk istismarı ve ihmali*. Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF).
- Unicef ve Adli Tıp Kurumu. (2003). *Çocuk istismarı ve ihmali* (ss. 5–67). *Adli Tıp Kurumu Yayınları*.
- Ünal, F. (2008). Ailede çocuk istismarı ve ihmali. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (1), 9-18.
- Vahip, I. (2002). Domestic violence and its developmental dimension: A different perspective. *Türk psikiyatri dergisi= Turkish Journal of Psychiatry*, 13(4), 312-319.
- Vatan, S. (2014). *Duyguların, duygu düzenlemenin, obsesif inançların, düşünce kontrolünün ve bağlanmanın, obsesif kompulsif bozukluktaki farklı belirtilerdeki rollerinin incelenmesi* (Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi). YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Veith I. (1977). *Four thousand years of hysteria*, 7-93.
- Wekerle, C. and Wolfe, D. A. (1999). Dating violence in mid-adolescence: Theory, significance, and emerging prevention initiatives. *Clinical Psychology Review*, 19(4), 435-456. [https://doi.org/10.1016/S0272-7358\(98\)00091-9](https://doi.org/10.1016/S0272-7358(98)00091-9)
- Wolfe, D. A., Scott, K., Wekerle, C., and Pittman, A. L. (2001). Child maltreatment: Risk of adjustment problems and dating violence in adolescence. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 40(3), 282-289.
- Wolfe, D. A., Wekerle, C., Scott, K., Straatman, A. L., and Grasley, C. (2004). Predicting abuse in adolescent dating relationships over 1 year: the role of child maltreatment and trauma. *Journal of Abnormal Psychology*, 113(3), 406.
- World Health Organization [WHO]. (2013). *Violence and injury prevention*. https://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/en/ Erişim tarihi: 25.05.2024.
- World Health Organization. (2002). *The world health report 2002: Reducing risks, promoting healthy life*. World Health Organization. https://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/en/full_en.pdf
- World Health Organization. (2006). *Preventing child maltreatment: A guide to taking action and generating evidence*. World Health Organization.
- World Health Organization. (2014). *Global status report on violence prevention*. <https://www.who.int/publications/i/item/9789241564793>
- World Health Organization. (2014). *Health care for women subjected to intimate partner violence or sexual violence: A clinical handbook* (No. WHO/RHR/14.26). World Health Organization.
- World Health Organization. (2020). *Child maltreatment*. Erişim tarihi 25 Mayıs 2024, <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/child-maltreatment>
- Wright, M. O. D. (2007). The long-term impact of emotional abuse in childhood: Identifying mediating and moderating processes. *Journal of Emotional Abuse*, 7(2), 1-8. https://doi.org/10.1300/J135v07n02_01
- Wright, M. O. D., Crawford, E. ve Del Castillo, D. (2009). “Childhood emotional maltreatment and later psychological distress among college students: The mediating role of maladaptive schemas”. *Child Abuse & Neglect*, 33(1), 59-68. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2008.12.007>
- Yargıç, İ., Ersoy, E., ve Oflaz, S. B. (2012). The relation of childhood trauma with suicide attempt and self-mutilation. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 13(4), 277-284.

- Yaşar, Z. F., ve Akduman, G. G. (2007). Çocuk ihmali-istismarı ve adli dış hekimliği. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 6(5), 389-394.
- Yates, T. M. (2007). The developmental consequences of child emotional abuse: A neurodevelopmental perspective. *Journal of Emotional Abuse*, 7(2), 19-34.
- Yeniyol, K. (2019). *Çocuk koruma kanununda yer alan tedbirlerin çocuk sağlığına etkisi* (Yüksek lisans tezi, Medipol Üniversitesi). YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Yıldırım, S., ve Terzioğlu, F. (2018). A different side of violence: Dating violence, its effects and influencing Factors. *Anatol J Nurs Health Sci*, 21, 285-92.
- Yılmaz, Y., ve Cenkseven, F. (2020). Üniversite öğrencilerinde duygu düzenleme güçlüğünün yordayıcısı olarak öz-duyarlılık. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 29(4), 168-182. <https://doi.org/10.35379/cusosbil.766746>
- Yiğit, İ., Guzey Yiğit, M. Psychometric Properties of Turkish Version of Difficulties in Emotion Regulation Scale-Brief Form (DERS-16). *Curr Psychol* 38, 1503–1511 (2019). <https://doi.org/10.1007/s12144-017-9712-7>
- Yount, K. M., Pham, H. T., Minh, T. H., Krause, K. H., Schuler, S. R., Anh, H. T., ... and Kramer, M. R. (2014). Violence in childhood, attitudes about partner violence, and partner violence perpetration among men in Vietnam. *Annals of Epidemiology*, 24(5), 333-339.
- Yumuşak, A. (2013). *Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları, toplumsal cinsiyetçilik ve narsistik kişilik özellikleri arasındaki ilişki*. (Yüksek lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi). YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Yumuşak, F. N. (2019). *Üniversite öğrencilerinde duygu düzenleme güçlüğü ve duygusal tepkiselliğin psikolojik belirtiler ile ilişkisinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi). YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Zeytinoğlu, S. (1999). *Sağlık, sosyal hizmet, hukuk ve eğitim alanlarında çalışanların Türkiye’de çocuk istismarı ve ihmali ile ilgili görüşleri*. Pelin Ofset.
- Zoroğlu, S. S., Tüzün, Ü., Şar, V., Öztürk, M., Kora, M. E., ve Alyanak, B. (2001). Çocukluk dönemi istismar ve ihmalinin olası sonuçları. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 2(2), 69-78.

EKLER

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI ETİK KURUL KARARLARI

KARAR TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR SAYISI
29.03.2024	3	2024-255

KARAR NO: 2024-255
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Sadıg NAMAZOV'un Doç. Dr. Hatice EPLİ danışmanlığında "Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları, Duygu Düzenleme Güçlükleri ve Flört Şiddetinin İncelenmesi" isimli yüksek lisans tezine ilişkin anket ve ölçek çalışmasını içeren 55674 sayılı dilekçesi okunarak görüşüldü.

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Sadıg NAMAZOV'un Doç. Dr. Hatice EPLİ danışmanlığında "Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları, Duygu Düzenleme Güçlükleri ve Flört Şiddetinin İncelenmesi" isimli yüksek lisans tezine ilişkin anket ve ölçek çalışmasının kabulüne oy birliği ile karar verildi.

Değerli Katılımcı,

Bu araştırma Ondokuz Mayıs Üniversitesi Psikolojik Danışma Ve Rehberlik programı yüksek lisans, tez çalışması kapsamında yürütülmektedir. Sizden istenilen bu maddeleri dikkatli okumanız ve samimi bir şekilde cevaplamanızdır. Verilen cevaplardan elde edilen veriler yalnızca bilimsel araştırma kapsamında kullanılacaktır.

Katılımınız için şimdiden teşekkürler..

Danışman: Doç. Dr. Hatice EPLİ

Araştırmayı yürüten: Sadıg NAMAZOV

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1. Yaşınız:

2. Cinsiyetiniz: Erkek() Kadın()

3. Eğitim Durumunuz:

İlkokul () Ortaokul ()

Lise () Üniversite ()

Lisansüstü ()

4. Anne ve babanızın sağ olup olmadığını belirtiniz:

İkisi de sağ ()

Annem sağ; babam sağ değil ()

Babam sağ; annem sağ değil ()

İkisi de sağ değil ()

Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği-Kısa Form (DDGÖ-16)

Aşağıdaki ifadelerin size ne sıklıkla uyduğunu, her ifadenin yanında yer alan 5 dereceli ölçek üzerinden değerlendiriniz. Her bir ifadenin altındaki 5 noktalı ölçekten, size uygunluk yüzdesini de dikkate alarak, yalnızca bir tek rakamı yuvarlak içine alarak işaretleyiniz.

	Hemen hemen hiç (% 0- % 10)	Bazen (% 11- % 35)	Yaklaşık Yarı yarıya (% 36- % 65)	Çoğuz aman (% 66- % 90)	Hemen hemen her zaman (% 91 - % 100)
1. Duygularıma bir anlam vermekte zorlanırım.					
2. Ne hissettiğim konusunda karmaşayaşarım.					
3. Kendimi kötü hissettiğimde işlerimi bitirmekte zorlanırım.					
4. Kendimi kötü hissettiğimde kontrolden çıkarım.					
5. Kendimi kötü hissettiğimde uzun süre böyle kalacağına inanırım.					

FLÖRT ŞİDDETİ ÖLÇEĞİ

Değerli katılımcı,

Aşağıda üniversite öğrencilerinin romantik/flört ilişkisinde partnerlerine yönelik davranışlarını içeren maddeler bulunmaktadır. Şu an devam eden ilişkiniz varsa onu düşünerek yoksa en son ilişkinizi düşünerek maddeleri yanıtlayınız. Maddeleri yanıtlarken ilişkinizdeki yaptığınız davranışların sıklığını düşünerek hiçbir zaman (1), nadiren (2), ara sıra (3), sıklıkla (4) ve çok sık (5) seçeneklerinden birini işaretleyiniz. Lütfen samimi ve içten cevaplar veriniz. Katılımınız için çok teşekkür ederim.

		Hiçbir zaman	Nadiren	Ara Sıra	Sıklıkla	Çok Sık
1	Partnerimin kimlerle (arkadaş, aile vb.) görüşeceğine karıştım.					
2	Partnerime gittiği yerler (maç, kafe, spor salonu vb.) konusunda müdahale ettim.					
3	Partnerimi benim yerime arkadaşları ile vakit geçirmesinden dolayı suçladım.					
4	Partnerimin dış görünüşüne (kıyafet, makyaj, topuklu ayakkabı, sakal vb.) karıştım.					
5	Partnerimi güçlü bir şekilde ittim.					

Çocukluk Çağı Ruhsal Travmalar Anketi CTQ-28

Bu sorular çocukluğunuzda ve ilk gençliğinizde (20 yaşından önce) başınıza gelmiş olabilecek bazı olaylar hakkındadır. Her bir soru için sizin durumunuza uyan rakamı daire içerisine alarak işaretleyiniz. Sorulardan bazıları özel yaşamınızla ilgilidir; lütfen elinizden geldikince gerçeğe uygun yanıt veriniz. Yanıtlarınız gizli tutulacaktır. Çocukluğumda ya da ilk gençliğimde...

		Hiçbir zaman	Nadiren	Kimi Sıra	Sık Olarak	Çok Sık
1	Evde yeterli yemek olmadığından aç kalırdım.					
2	Benim bakımı ve güvenliğimi üstlenen birinin olduğunu biliyordum					
3	Ailemdelikler bana “salak”, “beceriksiz” ya da “tipsiz” gibi sıfatlarla seslenirlerdi					
4	Anne ve babam ailelerine bakamayacak kadar sıklıkla sarhoş olur ya da uyuşturucu					
5	Aileimde önemli ve özel biri olduğum duygusunu hissetmeme yardımcı olan biri vardı.					

ÖZ GEÇMİŞ

Sadıg Namazov, Lise eğitimini Azərbaycan'da tamamladıktan sonra Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümünden 27.06.2022 tarihinde mezun oldu. Aynı yıl OMÜ Eğitim Bilimleri Bölümü Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Yüksek Lisans programına girdi. Ailesiyle birlikte Samsun Atakum'da ikamet etmektedir.

İletişim Bilgileri

ORCID ID : <https://orcid.org/0009-0007-9429-2575>

Yayınlar:

1. **Üniversite Öğrencilerinin Kompulsif Çevrimiçi Satın Alma Davranışları ve Öz Duyarlık Düzeyleri/The Relationship Between Compulsive Online Buying and Self-Compassion Levels of University Students**
<https://doi.org/10.19160/e-ijer.1654186>